

2021

Pedagogų poreikio prognozavimas

Rezultatų apžvalga

Apžvalgoje pateikiami Vyriausybės strateginės analizės centro (STRATA) parengti Pedagogų poreikio Lietuvoje prognozavimo modelio atnaujinimo rezultatai. Rezultatai pateikiami pagal 3 scenarijus: pirmasis sudarytas darant prielaidas, jog iki šiol vyravusios tendencijos ir toliau išlikt aktualios. Kiti 2 scenarijai sudaryti pagal atliktos apklausos ir interviu metu su švietimo bendruomene identifikuotus veiksnius, galimai lemsiančius pedagogų paklausą ir pasiūlą iki 2025 metų. Apžvalga parengta Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir LR Vyriausybės kanceliarijos užsakymu.

Apžvalgą parengė:

Beatričė Leiputė, Paulius Skirkevičius, Martynas Kriaučiūnas

Versija 2, 2021



Pasiūlymus, pastabas,
komentarų prašome siųsti
info@strata.gov.lt

Turinys

Išvadas	2
1. Modelio metodikos atnaujinimas	3
2. Prognozavimo rezultatai ir scenarijai	5
Apklausos ir interviu rezultatai	5
Scenarijai	10
Scenarijų rezultatai	11
3. Bazinio scenarijaus „Viskas kaip ir iki šiol“ rezultatai	14
3.1. Pedagogų skaičius	14
Specializacijos	15
Specialiųjų dalykų mokytojai	17
Specialieji pedagogai	17
3.2. Mokinių prognozė	19
3.3. Pakeitimo paklausa	20
Pakeitimas dėl mirties	21
Pakeitimas dėl išėjimo į senatvės pensiją	21
Išėjimas iš darbo dėl kitų priežasčių	23
3.4. Švietimo pasiūla	24
3.5. Kiti pasiūlos šaltiniai	27
Išvados	30
1 Priedas. Specializacijų sąrašas	32
2 Priedas. Scenarijų prielaidos	33
3 Priedas. Internetinės apklausos klausimynas	35
4 Priedas. Laisvų darbo vietų analizė	37

Įvadas

LR Vyriausybės kanceliarijos ir LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2020 metų užsakymu, Vyriausybės strateginės analizės centras (toliau – STRATA) ėmėsi 2017–2018 m. sukurto ir ištestuoto Pedagogų pasiūlos ir paklausos prognozavimo modelio¹ atnaujinimo. Modelio rezultatas – pagal sudarytą specializacijų sąrašą įvertintos pedagogų paklausos ir pasiūlos ketverių metų prognozės. Šio modelio atnaujinimo metu atlikti metodiniai pakeitimai, kurių poreikis buvo išgrynintas jau parengus pirminį modelį. Šiame atnaujinto modelio prognozės taip pat papildytos naujais duomenimis apie paskutinius trejus mokslo metus, tad pateikiamas rezultatas apima 2021/22 – 2024/25 laikotarpį. Modelio rezultatams apskaičiuoti naudojami Pedagogų registro, Užimtumo tarnybos ir Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys.

Šioje rezultatų apžvalgoje pateikiami pagal atnaujintą modelio metodiką apskaičiuoti rezultatai. Įvertinti atskiri modelio elementai sudarant bazinę prognozę, kuri sudaryta vadovaujantis prielaidomis, jog praeityje įvykusios tendencijos ateityje nesikeis. Kartu su suinteresuotomis šalimis sudarytas veiksnų, galimai veiksiančių pedagogų pasiūlą ir paklausą Lietuvoje iki 2025 metų, sąrašas. Šie veiksniai panaudoti sudarant papildomus du paklausos ir paklausos scenarijus. Scenarijais siekiama išanalizuoti skirtingas ateities trajektorijas ir taip sudaryti galimybę geriau suprasti ir įvertinti galimus veiksnius, jų poveikį pedagogų poreikiui mokyklose. Šie rezultatai gali padėti geriau įvertinti, kokiais veiksmais šiuos poveikius galima būtų sumažinti, o kokiais – pasinaudoti susidariusia palankia situacija.

Tikimasi, kad šioje apžvalgoje pateikiami rezultatai suteiks reikalingos informacijos LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, aukštosioms mokykloms ir švietimo bendruomenei siekiant įvertinti ir suprasti paklausą pedagogams Lietuvoje, pasiūlą ir paklausą veikiančius veiksnius ir priimti situacijai gerinti reikalingus sprendimus tiek pedagogų rengimo, mokytojų pritraukimo, tiek kitose srityse.

¹ Pirminio modelio kūrimo ir testavimo veiklos dokumentai: <https://strata.gov.lt/lt/apie-mus/projektai/pedagogu-poreikio-planavimo-sistemos-tobulinimas>

1. Modelio metodikos atnaujinimas

Toliau pateikiami pagrindiniai modelio metodikoje atlikti pokyčiai, lyginant su pirminiu srautu ir išteklių modeliu, sukurtu 2017–2018 metais:

- Modelio aprėptis – specializacijų sąrašas

Modelyje analizuojami ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo ir profesinių mokyklų pedagogai ir pagalbos mokiniui specialistai. Profesinių mokyklų atveju, į analizę įtraukiami tik pedagogai, mokantys bendrojo ugdymo dalykus. Į analizę neįeina kiti švietimo tiekėjai, neformalaus ugdymo įstaigos, aukštosios mokyklos, taip pat tam tikros pareigybės. Modelio elementai vertinami pagal sudarytą specializacijų sąrašą. Atnaujintas specializacijų sąrašas su pastabomis dėl pokyčių prieinamas 1 Priede. Toliau apžvalgoje visi į modelio aprėptį įtraukiami darbuotojai dėl paprastumo vadinami pedagogais.

- Etatinio mokytojų apmokėjimo įtaka modelio metodikai

Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d., įvedus etatinį mokytojų darbo užmokesčio modelį, sudaryta mokytojų etato struktūra, nustatyti reikalavimai valandų, skiriamų tiek mokomosioms, tiek papildomoms veikloms, skaičiui. Su šiais pokyčiais planuota, jog atnaujinto pedagogų prognozavimo modelio rezultatai bus pateikiami pagal etatų skaičių. Įvertinus modelyje naudojamus Pedagogų registro duomenis apie mokyklose dirbančius mokytojus nustatyta, kad to padaryti neįmanoma. Pagrindinis registro renkamų duomenų trūkumas – pedagogų pareigybės nėra vienareikšmiškai siejamos su mokomaisiais dalykais, o dalykai su kitomis nei kontaktinėmis valandomis. Siekiant prognozavimo rezultatus pateikti pagal specializacijas (pvz. Matematikos mokytojas) neįmanoma įvardinti, kurią etato dalį pedagogas skiria būtent to dalyko pamokoms pasiruošti, mokinių darbams vertinti ir kita (kai mokoma daugiau nei 1 dalyko).

- Matavimo vienetai, pagal kuriuos pateikiami rezultatai

Dėl aukščiau aprašytų priežasčių, prognozavimo rezultatai pateikiami pagal šiuos matavimo vienetus:

- 1) Etatus - specializacijoms, kurių pareigybės yra kitos nei mokytojas;
 - 2) Unikalių asmenų (pedagogų) skaičių - visoms specializacijoms;
 - 3) Kontaktinių valandų suma per metus – specializacijoms, kurios apima mokytojo pareigybę.
- Priešingai nei pirminiame modelyje, unikalių asmenų skaičius skaičiuojamas kiekvienai specializacijai, o pedagogai, kurie pagal pareigybę ar mokomąjį dalyką patenka į kelias specializacijas – yra įskaičiuojami į visas specializacijas.

- Savivaldybių lygmens įtraukimas

Siekiant suteikti informacijos apie pedagogų poreikį savivaldybėse, pagal šį detalumo lygmenį rezultatai teikiami tik šiems atskiriems modelio elementams: mokinių skaičiaus prognozei (išskyrus ikimokyklinio ugdymo mokinių prognozę); pedagogų pakeitimo paklausai.

- Mokinių skaičiaus prognozė

Atlikti pokyčiai prognozuojant mokinių skaičių – prognozė apskaičiuojama pagal mokinių skaičių, priešingai nei pirminiame modelyje, kuriame pagrindinis objektas buvo klasių skaičius. Pagrindinė pokyčio priežastis – lengviau suprantamas ir interpretuojamas rodiklis. Sudarant mokinių prognozę atsisakyta papildomo duomenų detalumo – vietovės tipo, naudoto pirminiame modelyje, kuris dėl mažų imčių galimai turėjo įtakos rezultatams. Apskaičiuojant prognozes naudojami klasės ir savivaldybės detalumo duomenys. Ikimokyklinio ugdymo mokinių skaičiui apskaičiuoti naudojami atitinkamos amžiaus grupės Eurostat gyventojų populiacijos prognozavimo rezultatai.

- Pedagogų pasiūla

Prognozuojant pedagogų pasiūlą išskiriami trys pagrindiniai pasiūlos šaltiniai – pedagoginėse studijų programose studijuojantys studentai, neaktyvūs bei kiti pedagogai. Prognozuojant pedagoginių studijų absolventus esminių pokyčių modelyje neatlikta. Prognozė atliekama remiantis

istorine laiko eilute nuo 2010 (studentų atveju), 5 pastarųjų metų laiko eilute (neaktyvių ir kitų pedagogų atveju).

Svarbu pažymėti kelis duomenų kokybės trūkumus, su kuriais susidurta nagrinėjant duomenis. Visų pirma, pasikeitus pedagogų rengimo sistemai, didelė dalis naujai rengiamų pedagogų yra rengiami Vilniaus universiteto bei Vytauto Didžiojo universiteto studijų programose (Mokomojo dalyko pedagogika; Dalyko pedagogika). Pagal Studentų registre prieinamus duomenis nėra įmanoma nustatyti, kokios specializacijos pedagogai rengiami šiuose studijų programose, todėl reikalingi papildomi duomenys iš aukštųjų mokyklų, kurie nėra visais atvejais pilni.

Kitas duomenų trūkumo aspektas yra susijęs su duomenimis apie gretutinėse pedagoginėse studijose studijuojančius asmenis. Švietimo valdymo informacinėje sistemoje duomenyse nėra pakankamai duomenų leidžiančių tiksliau prognozuoti studijuojančių gretutinėse studijose pasiūlą, Dėl šios priežasties šis papildomas pasiūlos šaltinis nėra įtraukiamas į modelį, tačiau apžvalgoje trumpai apžvelgiami prieinami duomenys.

- Laisvos darbo vietos

Rengiant prognozę buvo analizuojama galimybė panaudoti laisvų darbo vietų pedagogams duomenis, kaip rodiklį, indikuojantį dabartinį pedagogų trūkumą. Kaip žinoma, ir dabar yra susiduriama su tam tikrų pedagogų trūkumu, todėl norint gauti tikslesnes prognozes, reikėtų atsižvelgti į tai atsižvelgti. Analizei buvo naudojami Užimtumo tarnybos duomenys apie registruotas laisvas darbo vietas mokyklose. Visgi dėl prieinamų duomenų trūkumų, ribotumo ir nepilnumo, buvo nuspręsta šio rodiklio į galutinį modelį neįtraukti. Analizė pateikiama 4 Priede.

- Techniniai modelio patobulinimai

Atskirų modelio elementų, tarpinių ir galutinių rezultatų apskaičiavimas perkeltas iš iki tol naudotos R ir MS Excel programos į R duomenų analizės programą, kurios pagalba modelio atnaujinimas ateityje vyks efektyviau ir greičiau – programos pagalba duomenų tvarkymo ir analizės žingsniai yra aiškiai aprašyti susijusiuose koduose. Tai taip padės užtikrinti sklandesnę patirties perdavimą ir institucinės atminties išlaikymą.

2. Prognozavimo rezultatai ir scenarijai

Pedagogų paklausos ir pasiūlos scenarijų tikslas - geriau suprasti galimus veiksnius ir jų potencialias pasekmes pedagogų pasiūlai ir paklausai per ateinančius 4 metus, taip sudarant pagrindą reikalingų imtis veiksmų identifikavimui. Scenarijai – ateities vaizdai, padedantys tyrinėti skirtingų trajektorijų potencialias pasekmes, tai nėra ateities numatymas ar prognozavimas². Scenarijai padeda geriau identifikuoti veiklas, kurios galėtų padėti maksimizuoti pozityvų poveikį ar neutralizuoti neigiamas pasekmes. Scenarijai gali būti naudojami siekiant suprasti alternatyvas ir šitaip pagerinti planavimą, strateginius viešosios politikos sprendimus ir investicijas.

Šioje apžvalgoje pateikiami 3 scenarijų rezultatai. Bazinis scenarijus – tai ateities prognozė, parengiama pagal prielaidų rinkinį, sudarytą vadovaujantis praeityje įvykusių tendencijomis. Daromos prielaidos, jog, pavyzdžiui, į mokyklas ateis tokia pati dalis studijas baigusiųjų kaip per paskutinius penkerius ar daugiau metų, senatvės pensijos amžiaus sulaukę pedagogai mokyklas paliks tokiu pačiu dažniu kaip ir iki šiol ir kita. Prielaidos sudaromos kiekvienam modelio elementui apskaičiuoti vertinant istorinės laiko eilutės rezultatus.

Kitiems 2 scenarijams sudaryti buvo pasitelkti švietimo bendruomenės nariai, ekspertai ir suinteresuotos šalys iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, pedagogus rengiančių aukštųjų mokyklų (universitetų ir kolegijų), švietimo profsąjungų ir asociacijų, kitų institucijų ir agentūrų. Šių šalių atstovai buvo pakviesti dalyvauti internetinėje apklausoje bei individualiose interviu.

Apklausoje ir interviu rezultatai

Internetinėje apklausoje, kurioje dalyvavo 64 suinteresuotų šalių atstovai, dalyvaujantiems asmenims buvo glaustai raštu pristatytos trys pagrindinės sritys, kurios gali turėti poveikį pedagogų pasiūlai ir paklausai iki 2025 m.: Švietimo politika, Covid-19 pandemija bei Demografinė ir socioekonominė aplinka. Tyrimo dalyvių prašyta pagal pristatytas tris sritis įvardinti po 1-3 veiksnius, kurie, jų manymu, turės poveikį pedagogų paklausai ir pasiūlai iki 2025 metų. Respondentai savo įvardintus veiksnius turėjo įvertinti pateiktoje skalėje dvejais aspektais: neapibrėžtumo (kiek aiški veiksnio realizacijos tikimybė, jo pasekmės pedagogų pasiūlai ir paklausai) bei svarbumo (poveikio) pedagogų pasiūlai ir paklausai.

Iš internetinės apklausos dalyvių, kurie sutiko dalyvauti antrame tyrimo etape, buvo atrinkti 6 asmenys, kurie buvo pakviesti dalyvauti kokybiniame interviu nuotoliniu būdu. Kvieti skirtingas grupes (aukštąsias mokyklas, ministeriją, ugdymo įstaigas) atstovaujantys dalyviai. Šio interviu metu buvo plačiau aptarti internetinės apklausos metu išskirti veiksniai, užduoti tikslinamieji klausimai, analizuoti tam tikri pasirinkti atsakymų aspektai.

Švietimo politika

Specialiųjų vaikų poreikių įtrauktis, diegiamas įtraukusis ugdymas

Neapibrėžtumas: vidutinis, svarba: aukšta

Tyrimo dalyviai minėjo, kad didėja dėmesys vaikų individualiems bei specialiesiems poreikiams. Dėmesį įtraukiamam ugdymui lemia ir Švietimo įstatymo pakeitimai, kurie įsigalios palaipsniui. Vienas iš pakeitimų, kuris įpareigoja taikyti įtraukties principą, įsigalioja jau nuo 2021 m. rugsėjo pirmosios.

Tyrimo dalyviai pabrėžia, kad įtraukusis švietimas liečia ne vien negalią turinčių vaikų ugdymą, bet ir socialinio, kalbinio, kultūrinio faktoriaus vertinimą švietime. Įtrauktis reiškia, kad mokyklos turėtų gebėti dirbti ir suteikti pilnavertę pagalbą ir daugiakalbiams vaikams, ir iš skurdo aplinkos atėjusiems vaikams, ir imigrantų bei mišrių šeimų vaikams. Iki šiol vaikų įvairovė buvo valdoma segregacijos principu, skirstant vaikus pagal gabumus, kalbą, turimas negalias. Ši praktika turi baigtis.

Kalbinti švietimo bendruomenės atstovai pažymi, kad ugdymo įstaigų infrastruktūra atnaujinama, tačiau rasti reikalingų specialistų yra gerokai sunkiau. Pabrėžiamas pagalbos mokiniui specialistų (ypač

² Michael Jackson, Practical Foresight Guide, (Creative Commons. License: Shaping Tomorrow, 2013); The European Foresight Platform (EFP): <http://www.foresight-platform.eu/>

logopedų, psichologų) trūkumas. Šiuo metu neretai pagalbos mokiniui specialistai dirba su daugiau vaikų nei numatyta, didėjanti ugdymo įtrauktis dar labiau padidins jų poreikį.

Įtraukusis ugdymas lemia poreikį naujoms pedagogų kompetencijoms, kvalifikacijoms. Kiekvienas pedagogas turi mažų mažiausiai gebėti atpažinti vaiko poreikį ir mokėti dirbti su tuo. Įtraukusis ugdymas gali padidinti tiek pedagogų paklausą bendrai, tiek ženkliai padidinti reikiamus įgūdžius turinčių pedagogų paklausą.

Išauga poreikis ir mokytojo padėjėjams. Tyrimo dalyviai pažymi, kad neretai jie stokoja reikiamų įgūdžių. Minėta, kad trūkstamų profesijų specialistų trūkumą gali bent iš dalies kompensuoti dirbančių pedagogų kvalifikacijos kėlimas.

Numatoma pasekmė: įtraukiojo ugdymo diegimas ženkliai padidins pagalbos mokiniui specialistų poreikį, taip pat augs pedagogų, mokytojų padėjėjų poreikis.

Ikimokyklinio ugdymo visuotinumumas, priešmokyklinio ugdymo pokyčiai

Neapibrėžtumas: žemas, svarba: aukšta

Apklausti suinteresuotų šalių atstovai pabrėžia visuotinio ikimokyklinio ugdymo svarbą. Visuotinis ikimokyklinis ugdymas užtikrins gyventojams ikimokyklinio ugdymo prieigą įstaigose, vykdančiose ikimokyklinį ugdymą. Tai aktualu didžiuosiuose miestuose, kur dažnai vaikams trūksta vietų, o mažesnėse vietovėse – nėra prienamų įstaigų. Planuojama, kad priemonė bus įgyvendinama palaipsniui nuo 2023 metų. Ikimokyklinis ugdymas ypač aktualus socialinės rizikos šeimų vaikams, kuriems šis ugdymas gali būti privalomas. Priimtos Švietimo įstatymo pataisos dėl privalomo ikimokyklinio ugdymo socialinę riziką patiriantiems vaikams ženkliai padidins pagalbos mokiniui specialistų poreikį.

Numatomi pokyčiai priešmokykliniame ugdyme sudarys galimybę priešmokyklinio ugdymo programą baigti per 2 metus, priklausomai nuo individualių poreikių. Tokie pokyčiai suteiks daugiau lankstumo besirengiant pirmai klasei, taip pat bus pritaikoma aplinka, ugdymo formos jaunesniems vaikams.

Numatoma pasekmė: Padidės pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų paklausa. Tai gali būti ypač aktualu regionuose.

Darbo užmokesčio politikos pokyčiai

Neapibrėžtumas: vidutinis, svarba: aukšta

Daugelis apklaustų švietimo bendruomenės atstovų pažymi, kad darbo užmokestis yra svarbus veiksnys, lemiantis pedagogų pasiūlą. Tai ypač aktualu norint pritraukti jaunos žmonės dirbti į ugdymo įstaigas. Darbo užmokesčio augimas gali paskatinti ir kitus, su vaikais dirbančius, tačiau pedagogo kvalifikacijos neturinčius asmenis, įgyti šią kvalifikaciją. Tai ypač aktualu ikimokykliniame ugdyme.

Tačiau vien darbo užmokesčio didinimas turi ribotą įtaką. Svarbu didinti darbo ugdymo įstaigoje patrauklumą, reikalinga visapusiška strategija ir ją įgyvendinantis priemonių rinkinys. Verta paminėti, kad pedagogo darbo vieta yra pakankamai saugi. Jei šalies ekonomika nukentės ir privatus sektorius mažins darbo užmokestį ar mažins darbo vietų skaičių, galimas didesnis susidomėjimas darbu švietimo įstaigoje.

Numatoma pasekmė: darbo užmokesčio augimas gali padidinti pedagogų pasiūlą. Esant ekonomikos nuosmukiui (pvz. dėl COVID sukeltos situacijos) pedagogo darbo vieta gali būti matoma kaip saugi darbo vieta, pritraukianti daugiau nuo pandemijos nukentėjusio privataus sektoriaus darbuotojų.

Stipendija pedagogikos studentams

Neapibrėžtumas: vidutinis, svarba: aukšta

Nuo 2020–2021 metų pradėtos mokėti 300 Eur stipendijos pedagogikos studentams. Šios priemonės efektyvumas tyrimo dalyvių vertinamas nevienareikšmiškai. Iš dalies stipendija užtikrina didesnį stojančių skaičių. Tačiau ženkli dalis tyrimo dalyvių teigia, kad daugiau pedagogikos absolventų nebūtinai reiškia, kad padaugės mokytojų mokyklose. Stipendijos savaime problemos nesprendžia. Būtina pedagogikos studentus pirmiausia sudominti studijomis, dalyku, o vėliau – darbu mokykloje. Tyrime dalyvavę švietimo bendruomenės atstovai minėjo, kad tolesnį žingsnį – darbą mokyklose, galėtų padėti užtikrinti išankstinis susitarimas su studijuojančiu po studijų tam tikrą laiką dirbti pedagoginį darbą, galbūt konkrečioje savivaldybėje. Tam būtų galima sudaryti tam tikras paskatas suteikiančias

keleto šalių sudaromas sutartis (tarkime, studentas, pedagogus rengianti įstaiga, valstybė, galbūt savivaldybė). Tokiu būdu studentas galėtų gauti finansavimą studijoms ir pragyvenimui, o regionas galėtų tikėtis sulaukti mokytojo.

Numatoma pasekmė: jei bus išlaikytos stipendijos, jos užtikrins didesnę susidomėjimą pedagogikos studijomis, tuo pačiu tai gali turėti įtakos didesniai įsidarbinimo lygiui. Tačiau jei nebus skiriama dėmesio studijų kokybei, darbo ugdymo įstaigose patrauklumo didinimui, šis veiksnys nedarys ženklios įtakos pedagogų pasiūlai. Tai ypač aktualu regionams.

Pedagogų kvalifikacijos kėlimas ir plėtimas

Neapibrėžtumas: vidutinis, svarba: aukšta

Išplėsta kvalifikacija, kuri leistų dėstyti kelis dalykus iš dalies galėtų sumažinti pedagogų pasiūlos trūkumą, taip pat padėtų to norintiems pedagogams išplėsti darbo krūvį, užsidirbti daugiau ar dirbti mažiau mokyklų.

Pokyčiai vyksta bent dalyje pedagogus ruošiančių institucijų. VDU Švietimo akademija siūlo įgyti dviejų mokomųjų dalykų mokytojo kvalifikaciją. Todėl galima tikėtis, kad bus paruošta kelis dalykus galinčių mokyti pedagogų.

Tyrimo dalyviai išsakė poreikį daugiau investuoti į jau dirbančius pedagogus. Jei pedagogams bus sudarytos sąlygos mokytis ir įgyti kvalifikaciją kitoje ugdymo srityje, pedagogai galės dėstyti kelis dalykus. Pedagogai gali siekti ne tik kelių dalykų kvalifikacijos, bet ir įgyti kvalifikaciją, kuri leistų dirbti švietimo pagalbos srityje. Tai galėtų padėti spręsti pagalbos mokiniui specialistų poreikį.

Numatoma pasekmė: jei bus skiriamas pakankamas dėmesys pedagogų kompetencijų kėlimui, kelis dalykus dėstantys mokytojai galėtų padėti spręsti pedagogų pasiūlos trūkumą.

COVID19 pandemija

Siekiant įvertinti, kiek nuotolinio / mišraus ugdymo įvedimo nulemti veiksniai bus aktualūs ateityje, tyrimo dalyvių klausėme, ar tokios mokymo formos bus naudojamos ir toliau, pasibaigus karantino ribojimams, ar skaitmeninės kompetencijos įgytos ar tobulintos karantino metu bus tvarios ir toliau naudojamos ateityje.

Daugelis kalbintų švietimo bendruomenės atstovų pažymėjo, kad nuotolinis darbas, nors ir atnešė daug sunkumų, tam tikrais aspektais iki šiol buvo naudingas, parodė nuotolinio ugdymo galimybes. Todėl specialistai teigia, kad net panaikinus karantiną išliks mišraus ar nuotolinio darbo elementai, prie tik kontaktinio ugdymo greičiausiai nebus grįžta. Žinoma, tai negalioja darbui su mažais vaikais, minėta, kad pradinių klasių mokiniams tinkamiausias yra kontaktinis mokymas. Tačiau net darželiuose verta skirti laiko nuotoliniam ugdymui, kad būtų išlaikomos ir tobulinamos pedagogų skaitmeninės kompetencijos.

Tačiau nuotolinio ar mišraus mokymo galimybė priklauso ir nuo paties pedagogo pasirinkimų. Tyrimo dalyviai mano, kad dalis pedagogų nesugebėjo efektyviai prisitaikyti prie nuotolinio darbo metodų, todėl turėdami pasirinkimą rinktųsi tik kontaktinį darbą.

Sunkios nuotolinio darbo sąlygos (skaitmeninių kompetencijų, gebėjimų, naujų ugdymo metodų, tinkamų virtualioje erdvėje taikyti, stoka)

Neapibrėžtumas: aukštas, svarba: aukšta

Dalis pedagogų dėl nuotolinio darbo susidūrė su sunkumais tokiam darbui reikalingų įgūdžių ir gebėjimų trūkumo, nepakankamų skaitmeninio darbo priemonių. Minėta, kad daliai mokytojų toks mokymo būdas nėra patrauklus, kelia stresą. Todėl dalis mokytojų dėl įvesto nuotolinio mokymo paliko ar planuoja palikti mokyklą. Ženkli dalis jų – pensinio amžiaus.

Tyrimo dalyviai mano, kad didžiausi sunkumai buvo tik įvedus nuotolinį darbą 2020 m. pavasarį. Tačiau daugumai mokytojų, ypač jaunesniems, pavyko susitvarkyti. Tam labai svarbi ugdymo įstaigos suteikiama pagalba. Buvo paminėta, kad kai kuriais atvejais sunkumų dėl nuotolinio darbo patiriantiems pedagogams padėjo jų kolegos.

Tačiau nuotolinis ugdymas, daliai pedagogų keliantis stresą, atveria galimybes nuotolinį mokymą išmanantiems specialistams, neformalaus ugdymo tiekėjams, korepetitoriams. Tyrimo dalyviai mano,

kad jei valstybė rimtai pažiūrėtų į skaitmeninio ugdymo galimybes ir sudarytų galimybes geografiškai kitaip įdarbinti pedagogus, atsirastų galimybė motyvuotus, nuotolinį ugdymą įvaldžiusius pedagogus įdarbinti nuotoliniu būdu. Šie galėtų prisidėti prie ugdymo savivaldybėje, apskrityje. Galimybių daug, tai priklauso nuo švietimo politikos sprendimų. Privataus ugdymo tiekėjai (nebūtinai formalūs) susikūrė ir prisitaikė prie naujos aplinkos pakankamai greitai.

Numatoma pasekmė: Tikėtina, kad ženkliausias pedagogų pasitraukimas dėl nuotolinio darbo jau įvyko, o 2021–2024 m. dėl nuotolinio darbo pasitraukiančių pedagogų nebus daug.

Jei bus plečiamas skaitmeninis švietimas, tikėtina, kad pedagogų pasiūlos problemas (ypač regionuose) padėtų spręsti dalinai nuotoliniu būdu dirbantys pedagogai.

Sunkios nuotolinio darbo sąlygos (stresas dėl krūvio, sveikatos, kt.)

Neapibrėžtumas: aukštas, svarba: aukšta

Pasikeitusios darbo sąlygos ir karantinas lemia padidėjusį darbo krūvį, stresą ir nuovargį. Pedagogai taip pat susiduria su asmeninio gyvenimo iššūkiais auginant vaikus ir kt. Su papildomu stresu taip pat susiduria nauji mokytojai, ką tik įsilieję į mokyklos gyvenimą, negaunantys pakankamai kontakto ir praktikos darbui su mokiniais, konsultacijų su labiau patyrusiais mokytojais.

Dalis mokytojų, ypač esančių rizikos grupėje, nerimauja dėl savo sveikatos. Ne visi teigiamai žiūri į vykdomą skiepijimą ar prevencinį pedagogų testavimą.

Numatoma pasekmė: karantino sukelta įtampa ir nerimas paspartins pensinio amžiaus pedagogų ankstesnę išėjimą iš darbo nei įprastai.

Demografinė, socioekonominė aplinka

Didėjanti mokinių įvairovė (dėl grįžtamosios migracijos, imigracijos, įtraukiojo ugdymo)

Neapibrėžtumas: vidutinis, svarba: aukšta

Tyrimė kalbinti švietimo bendruomenės atstovai pažymi, kad didėja mokinių įvairovė, pavyzdžiui, daugėja vaikų, kurie su tėvais gyveno užsienyje. Taip pat daugėja imigrantų vaikų, ar vaikų, kurių vienas iš tėvų yra atvykęs iš kitur. Tokie vaikai dažnai prasčiau moka lietuvių kalbą ar visai jos nemoka. Todėl jiems reikia daugiau pedagogų dėmesio. Pedagogai neretai neturi darbo su prastai kalbą mokančiais vaikais patirties. Tokių vaikų daugės. Todėl galima tikėtis, kad valstybė skirs daugiau dėmesio pedagogų paruošimui darbui su kalbos nemokančiais, galbūt iš kitos kultūrinės aplinkos atvykusiais vaikais. Pastebima, kad dalis lietuvių kalbos gerai nemokančių vaikų eina į privačias, tarptautines mokyklas, kur įgyja kalbos pagrindus. Interviu dalyviai mano, kad šią patirtį pritaikyti galėtų ir valstybinės mokyklos.

Daugėja vaikų, turinčių specialiųjų poreikių. Jiems reikalingas didesnis tiek pedagogų, tiek pagalbos mokiniui specialistų dėmesys.

Numatoma pasekmė: Dėl augančios (ir toliau augsiančios) mokinių įvairovės, reikės daugiau pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų. Taip pat pedagogams reikės naujų įgūdžių.

Aukštas vidutinis pedagogų amžius

Neapibrėžtumas: vidutinis, svarba: aukšta

Pedagogų vidutinis amžius yra aukštas, ženkliai jų dalis greitai metu pasitrauks į senatvės pensiją. Tačiau pedagogo profesija nėra patraukli jaunimui, į mokyklas dirbti ateina nepakankamai naujų specialistų. Taigi, mažės bendras mokytojų skaičius. Dar labiau gali trūkti tam tikrų dalykų pedagogų.

Numatoma pasekmė: Dėl pedagogų senyvo amžiaus ir nepakankamos naujai paruošų pedagogų pasiūlos gresia pedagogų trukumas.

Kiti, rečiau minėti, veiksniai

Švietimo politika
Mokytojo profesijos prestižas
Švietimo tinklo pertvarka (optimizavimas)
Ugdymo turinys (konkrečiausiai nurodoma STEAM)
Žemas švietimo finansavimas
COVID-19
Pedagogų rengimas (pasirengimas ruošti kokybiškus pedagogus nuotoliniam ugdymui, praktika)
Klasės dydis
Demografija, socioekonominė aplinka
Mažas gimstamumas, mažėja vaikų skaičius
Pedagogų paruošimo bėdos (mažas stojančių skaičius bei nepakankama motyvacija/gebėjimai)

Scenarijai

Toliau pateikiami 3 scenarijų aprašymai, paremti veiksniais, kurie išgryninti apklausų ir interviu būdu naudojant scenarijų sudarymo metodiką. Tyrimo autoriai, įvertinus sugeneruotų veiksmų sąrašą, jų neapibrėžtumą ir svarbą, sudarė galutinį veiksmų sąrašą. Scenarijų sąsaja su kiekybinio modeliu ir tikslios modelio scenarijų prielaidos pateikiamos 2 Priede.

Scenarijus „Viskas kaip ir iki šiol“

Nors 2020 metais prasidėjusi pandemija sukėlė didelę įtampą tiek visuomenėje, tiek švietimo bendruomenėje, pedagogų paklausoje ir pasiūloje dauguma tendencijų išliks tokios pačios kaip ir paskutinius 3–5 metus. Iki 2025 metų mokinių skaičius ir toliau kis priklausomai nuo vaikų ir mokinių populiacijos bei perėjimo iš vienos klasės į kitą taip, kaip buvo iki šiol. Išėjimo į senatvės pensiją ir kitos tendencijos, dėl kurių pedagogai pakeičia ar palieka darbą, dažnis nesikeis. Kasmet į mokyklas ateis dirbti tokia pati dalis pedagogo kvalifikaciją įgijusių absolventų bei kitų seniau kvalifikaciją įgijusių arba jos dar neturinčių mokytojų, kaip ir per paskutinius 5 metus. Pedagogų darbo krūvis (etato dydis, kontaktinės valandos) išliks toks, koks buvo 2020/21 mokslo metais. Reikšmingų naujų, nenumatytų veiksmų, kurie veiktų šiuos pasiūlos ir paklauskos aspektus nebus.

Scenarijus „Pokyčiai paskatinti atsigavimu“

2021 metais vis dar justa COVID19 pandemijos ir suvaržymo pasekmės, tačiau ugdymo sistema atsigauja pakankamai greitai ir po truputį grįžta prie įprastinio darbo ritmo. Padėtis valstybėje taip pat sparčiai gerėja – pagal grafiką gauti skiepai ir paskiepyta reikšminga dalis visuomenės leidžia atsisakyti ekonomikos, judėjimo ir kitų suvaržymų. Švietimo sistemoje toliau vyksta suplanuoti ar parengiamieji darbai kaip kad ikimokyklinio ugdymo visuotinumas, priešmokyklinio ugdymo programos ilginimas, įtraukiojo ugdymo plėtra. Kartu šie veiksniai nulems didesnę ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų įsitraukimą į ugdymą bei didesnę pagalbos mokiniui specialistų poreikį. Dėl pagėrėjusios ekonominės situacijos nuosekliai auga švietimo finansavimas ir pedagogų darbo užmokestis, pedagoginių studijų studentams skiriamos stipendijos, pradėtos mokėti 2020–2021 mokslo metais, prisideda prie didesnio absolventų įsidarbinimo mokyklose.

Scenarijus „Stabtelėjimas su naujomis galimybėmis“

2021 metais vis dar vyraujanti COVID19 pandemija nesitraukia. Dėl vėluojančių skiepų ir naujų COVID19 atmainų, karantino suvaržymai išlieka, prekybą ir paslaugas sustabdyti turėjo dalis verslo, stebimas sulėtėjęs ekonomikos augimas. Dėl šių priežasčių nėra didinamas finansavimas švietimo sistemai, pedagogų DU išlieka toks pats kaip 2020/21 mokslo metais, suplanuotos priemonės kaip kad ikimokyklinio ugdymo visuotinumas, priešmokyklinio ugdymo programos lankstumo didinimas nukeliamos į 2025 ar vėlesnius metus. Švietimo sistemoje vyrauja mišrus arba nuotolinis ugdymo būdas. Dėl užsitęsusių suvaržymų, padidėjusio darbo krūvio, nepakankamų skaitmeninių įgūdžių ir prieigos prie tinkamai funkcionuojančių technologijų ir skaitmeninių ugdymo programų, pedagogai ir toliau susiduria su padidėjusiu stresu ir įtampa. Dėl šių priežasčių iš darbo mokyklose pasitraukia daugiau nei įprastai pensinio amžiaus pedagogų. Bendrai pedagogai susiduria su sunkumais derinant darbą ir asmeninį gyvenimą, tačiau dėl valstybėje vyraujančios prastokos ekonominės padėties, darbo vietos saugumas mokyklose išlieka aktualus. Tai pritraukia kiek daugiau studijas baigusius absolventų ir kitų gyventojų, galimai praradusių darbus, dirbti į mokyklas, o darbingo amžiaus pedagogai rečiau palieka savo darbo vietą.

Scenarijų rezultatai

Apskaičiuotus trijų aukščiau aprašytų scenarijų rezultatus, numatomas pedagogų trūkumas visuose scenarijuose (pav. 1). Rezultatai taip pat priklauso nuo pedagogo specializacijos, kadangi skirtingo mokojo dalyko ar pareigybės situacija gali skirtis priklausomai nuo analizuojamo scenarijaus (lentelė 1). Detalūs rezultatai pagal visus matavimo vienetus pridedami papildomame dokumente.

Scenarijaus „Viskas kaip iki šiol“ atveju, stebimas pedagogų trūkumas visuose specializacijose, išskyrus psichologus, kur indikuojamas nedidelis perteklius dėl mažėjančio mokinių skaičiaus, pakankamai mažo besitrauksiančių į pensiją skaičiaus ir didesnio nei kitose specializacijose absolventų skaičiaus. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad naudojant 2020/21 mokslo metų pedagogų ar pagalbos mokiniui specialistų vidutinio krūvio įvertį, neatsižvelgiama į tai, jog galimai kai kurie etatai ar darbo vietos jau dabar nėra užpildytos. Analizuojant 2021/22 m. m. rezultatus, didžiausias trūkumas, vertinant trūkumo ir 2020/21 m. m. dirbusių pedagogų santykį, stebimas gamtos mokslų mokytojams (10,5 proc.), chemijos (9,9 proc.), priešmokyklinio ugdymo (9,5 proc.) ir kitos nei lietuvių gimtosios kalbos mokytojams (9,3 proc.). Šio scenarijaus atveju akivaizdu, kad įprastiniu dažniu į mokyklas ateinančių pedagogų skaičius nebus pakankamas pakeisti išeinančius pedagogus.

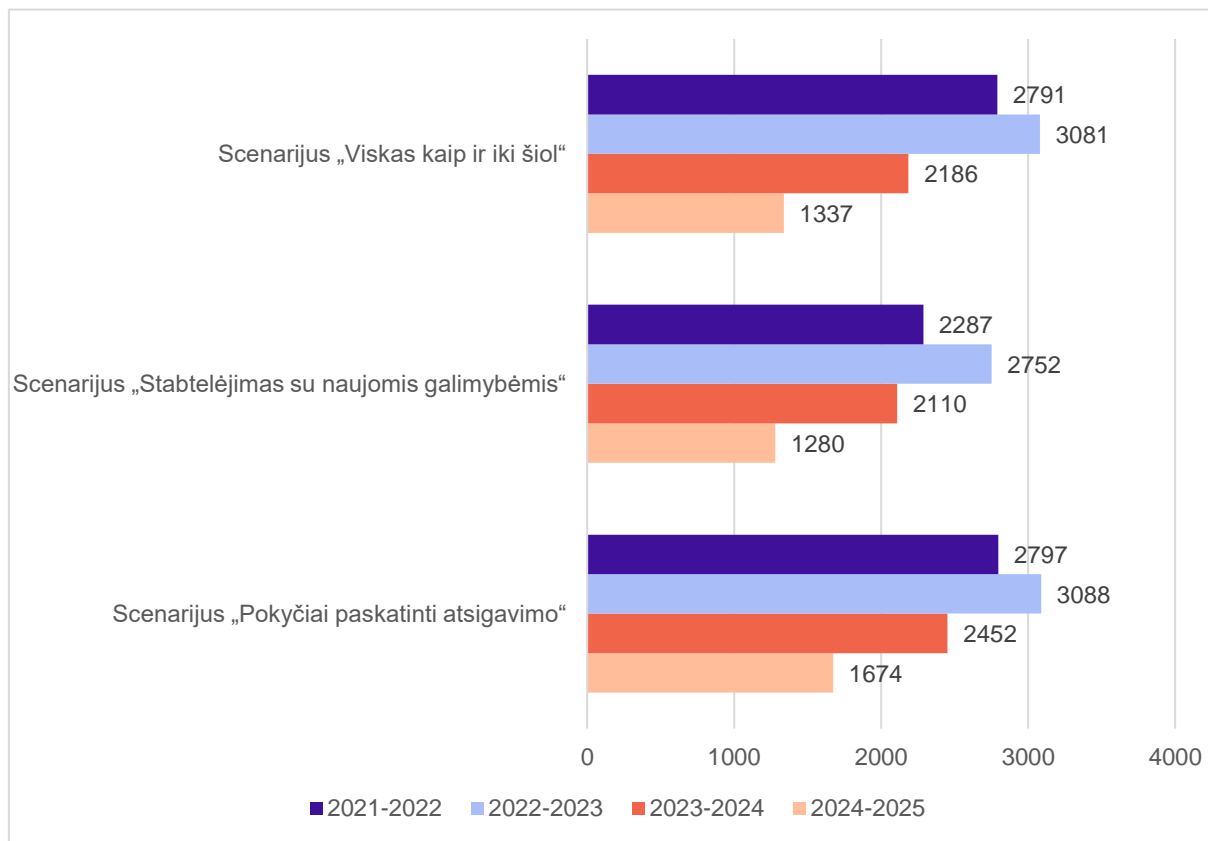
Scenarijaus „Stabtelėjimas su naujomis galimybėmis“ rezultatai parodo, jog esant tam tikram ekonomikos nuosmukiui pedagogo profesija yra matoma kaip saugesnė darbo vieta, joje pasilieka daugiau nei įprastai pedagogų, taip pat ateina ir kitų asmenų, kurie anksčiau buvo įgiję pedagogo kvalifikaciją ir galbūt dabar netekę darbo ar dėl kitų, su sudėtinga ekonomine padėtimi susijusių, priežasčių nusprendę pasirinkti mokyklą. Dėl nuotolinio ar mišraus darbo sukeliama krūvio ir streso iš profesijos pirmus dvejus metus pasitraukia daugiau senatvės pensijos sulaukusių pedagogų nei įprastai. Šių minėtų veiksnių kombinacija nulemia, kad stebimas pedagogų trūkumas yra mažesnis nei kituose scenarijuose, tačiau tai nėra palanki situacija, leisianti įgyvendinti suplanuotus pokyčius švietimo politikoje. Analizuojant artimiausių 2021/22 mokslo metų rezultatus, didžiausias trūkumas, vertinant trūkumo ir 2020/21 m. m. dirbusių pedagogų santykį, stebimas kaip ir prieš tai aprašyto scenarijaus atveju gamtos mokslų mokytojams (9,6 proc.), chemijos (9 proc.), kitos nei lietuvių gimtosios kalbos mokytojams (8,6 proc.) ir priešmokyklinio ugdymo mokytojams (8,3 proc.).

Scenarijaus „Pokyčiai paskatinti atsigavimo“ rezultatuose pirmus dvejus metus pedagogų trūkumas yra panašus kaip ir „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus atveju. Paskutiniaisiais dvejais prognozės - 2023/24 ir 2024/25 – mokslo metais dėl planuojamų pokyčių švietimo politikoje stebimas didesnis poreikis pedagogams nei kituose scenarijuose. Tai nulemia keleto veiksnių kombinacija – pirmiausia, dėl ikimokyklinio ugdymo visuotinio ir priešmokyklinio ugdymo programos lankstumo auga pedagogų, reikalingų padidėjusiai mokinių populiacijai ugdyti, skaičius. Dėl mokinių įtraukties taip pat nuosekliai nuo 2021/22 mokslo metų auga pagalbos mokiniui specialistų poreikis.

Visų trijų scenarijų rezultatai atskleidžia, jog siekiant įveikti pedagogų trūkumą Lietuvoje per artimiausius ketverius metus, reikalingos papildomos priemonės, kurios suteiktų daugiau galimybių seniau pedagogo kvalifikaciją įgijusiems gyventojams apsvarstyti karjeros mokykloje kelią ir jį pasirinkti, taip pat – sudaryti palankias sąlygas pedagogines studijas pabaigusiesiems toliau tęsti mokytojo kelią mokyklose. Tai – du pagrindiniai pasiūlos mokykloms šaltiniai, galintys artimiausiu metu prisidėti prie atsiradusių problemų sprendimo. Kitas galimas sprendimas apimtų profesinių studijų prieinamumo didinimą, kai pedagogo kvalifikacija įgyjama per metus.

Suinteresuotų šalių konsultacijų metu pastebėta, kad pavienių priemonių, tokių kaip stipendija pedagogikos studentams, neužtenka – reikia kompleksiško matymo ir strategijos, kuri stiprintų visas su pedagogo profesija susijusias sritis, pradedant apsisprendimu rinktis pedagogines studijas iki darbo mokykloje pabaigos. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad reikalingas ne tik jau esamų ar naujų švietimo priemonių vystymas ar reglamentavimo tobulinimas, bet ir sprendimai, kaip prisidėti prie teigiamo visuomenės požiūrio į profesiją formavimo.

pav. 1. Pedagogų poreikio prognozių rezultatai pagal scenarijus ir metus. Čia teigiama reikšmė reiškia trūkumą, neigiama – perteklių. Matavimo vienetai: pedagogų skaičius.



lentelė 1. Pedagogų poreikio prognozių rezultatai pagal scenarijus, metus ir specializaciją. Čia teigiama reikšmė reiškia trūkumą, neigiama – perteklių. Matavimo vienetai: pedagogų skaičius.

Specializacija	„Viskas kaip ir iki šiol“				„Stabtelėjimas su naujomis galimybėmis“				„Pokyčiai paskatinti atsigavimo“			
	2021 /22	2022 /23	2023 /24	2024 /25	2021 /22	2022 /23	2023 /24	2024 /25	2021 /22	2022 /23	2023 /24	2024 /25
Biologijos mokytojas	67	99	78	56	57	90	77	56	65	97	77	56
Chemijos mokytojas	74	81	73	42	67	74	73	41	73	79	72	41
Dailės mokytojas	48	50	42	23	40	43	41	24	48	50	41	26
Dorinio ugdymo mokytojas	90	85	62	34	74	72	62	35	89	84	61	38
Ekonomikos mokytojas	21	32	33	36	17	27	33	37	21	32	33	38
Fizikos mokytojas	74	101	72	49	71	99	71	48	73	101	71	48
Gamtos mokslų mokytojas	84	66	51	10	76	59	51	10	83	65	51	10
Geografijos mokytojas	72	70	48	46	64	62	49	46	71	70	47	45
Gimtosios kalbos	26	28	23	15	24	27	23	15	26	28	23	15

(kita) mokytojas												
Istorijos mokytojas	98	114	95	51	86	105	94	51	96	112	94	51
IT mokytojas	70	77	72	42	56	65	73	43	70	77	71	43
Kūno kultūros mokytojas	97	96	69	36	80	81	67	36	94	93	66	39
Lietuvių kalbos mokytojas	172	213	182	124	144	198	178	122	171	211	181	131
Matematikos mokytojas	186	245	198	110	175	242	192	107	186	244	196	110
Muzikos mokytojas	81	96	70	39	68	87	67	37	80	95	69	42
Pilietišku mo pagrindų mokytojas	37	53	62	42	32	47	62	42	36	51	58	43
Pradinio ugdymo mokytojas	236	274	158	160	182	248	146	150	235	270	158	188
Technologijų mokytojas	109	130	113	64	97	121	111	64	108	129	111	65
Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	146	167	128	75	111	143	127	74	145	167	128	81
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	118	157	104	55	111	161	98	51	117	156	104	59
Žmogaus saugos mokytojas	65	59	55	20	60	53	55	21	65	59	53	21
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas	406	432	258	168	260	357	239	152	396	420	438	337
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas	231	193	43	3	203	171	27	-13	221	191	81	32
Psichologas	-2	-12	-17	-22	-16	-25	-19	-22	2	-8	-8	-10
Socialinis pedagogas	42	30	15	2	25	15	16	3	55	43	34	23
Specialusis pedagogas	141	144	99	56	121	130	97	52	170	174	143	100

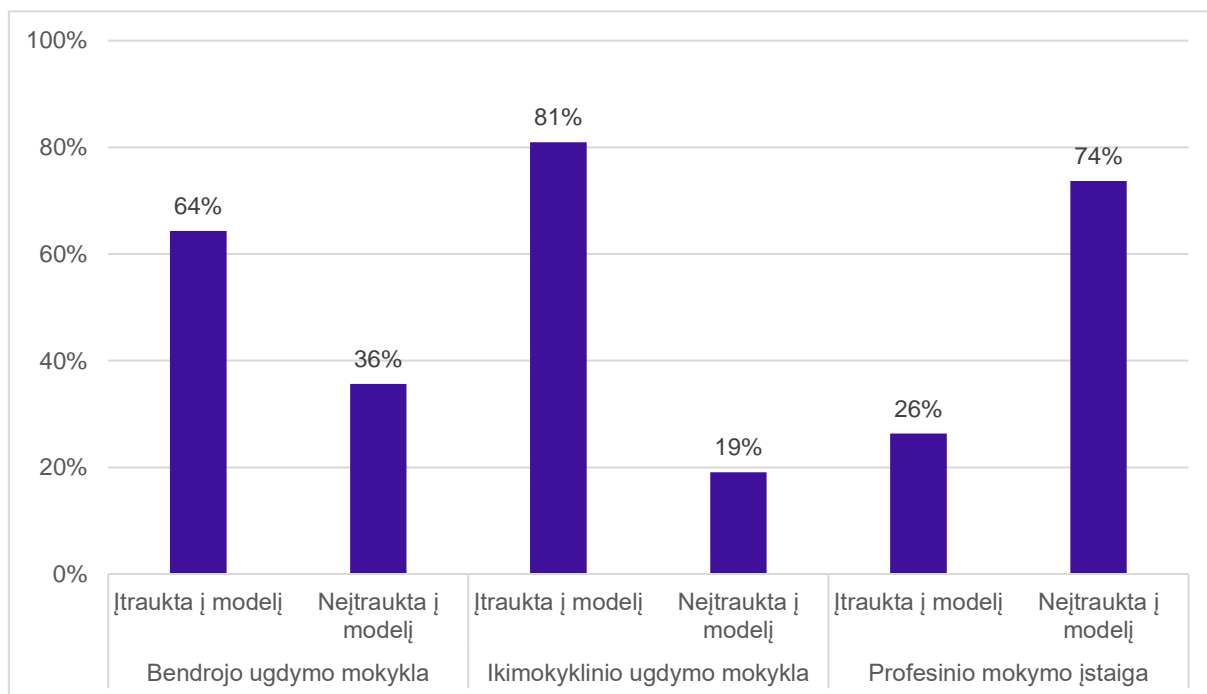
3. Bazinio scenarijaus „Viskas kaip ir iki šiol“ rezultatai

3.1. Pedagogų skaičius

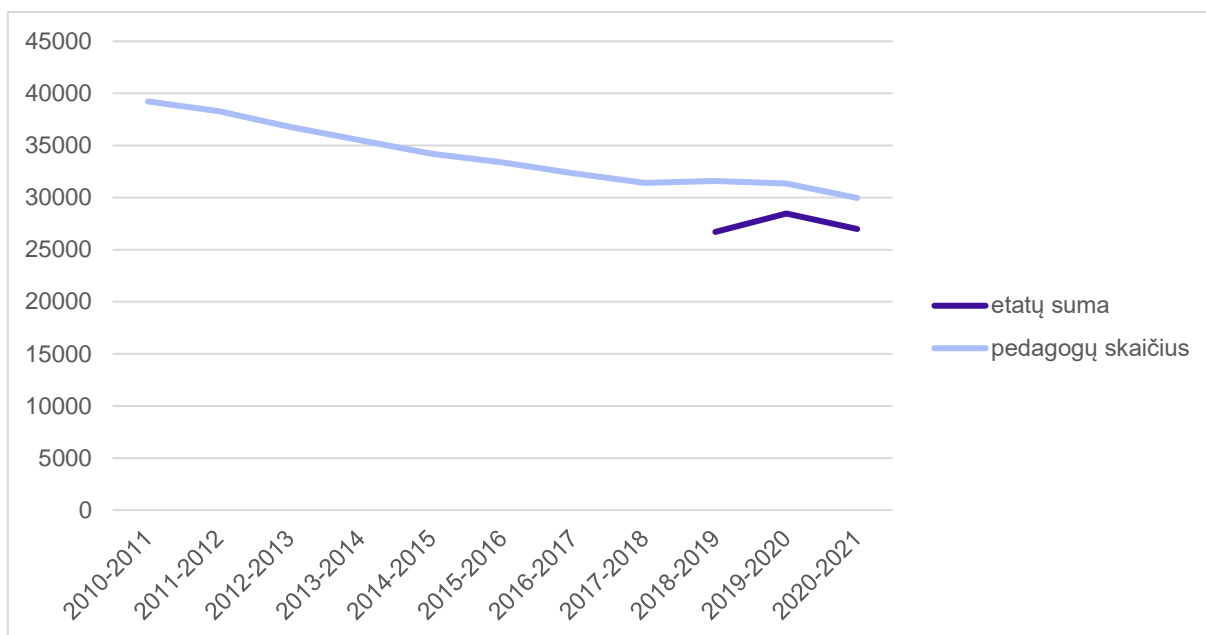
Analizuojant 2020/21 mokslo metų pedagogų duomenis, gautus iš Pedagogų registro spalio – lapkričio mėn., pastebima, kad į tolesnius modelio skaičiavimus įtraukiami 64 proc. bendrojo ugdymo mokyklose dirbantys pedagogai, ikimokyklinio ugdymo atveju – 81 proc. (pav. 2). Į modelio aprėptį neįtraukiami pedagogai, užimantys vadovaujamasias pareigas (pvz. direktoriai, skyrių, padalinių vedėjai, kt. vadovai), kiti pagalbiniai darbuotojai. Profesinio mokymo įstaigų atžvilgiu, į modelio aprėptį patenka tik 26 proc. visų pedagogų, kadangi modelyje analizuojami bendrojo ugdymo dalykus profesinėse įstaigose dėstantys mokytojai (neįtraukiami profesijos mokytojai, vadovujančias pareigas užimantys darbuotojai).

Analizuojant tik bendrojo ugdymo mokyklų pedagogus, turinčius mokytojo pareigybę, pastebima, kad mokytojų skaičius 2020/21 m. sumažėjo ir siekė apie 30 tūkst. (pav. 3). Pastebima, kad tolesniuose skaičiavimuose maža dalis šių mokytojų į modelį neįtraukiami dėl trūkstamų duomenų apie jų dėstomus dalykus. Vertinant bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų etatų skaičių, analizuotini tik treji paskutiniai mokslo metai dėl 2018 m. pradėtos mokytojų etatinio apmokėjimo tvarkos. 2020/21 m. m. etatų skaičius (27 tūkst.) yra apie 3 tūkst. mažesnis nei bendras dirbančių pedagogų skaičius (30 tūkst.), tai signalizuoja, jog dalis pedagogų dirba mažesniu nei pilnu etatu. Pagal šias reikšmes, vienam pedagogui 2020/21 mokslo metais vidutiniškai tenka apie 0,9 etato.

pav. 2. Į modelio aprėptį įtrauktų ir neįtrauktų pedagogų pasiskirstymas pagal institucijos grupę, 2020/21 m. m.



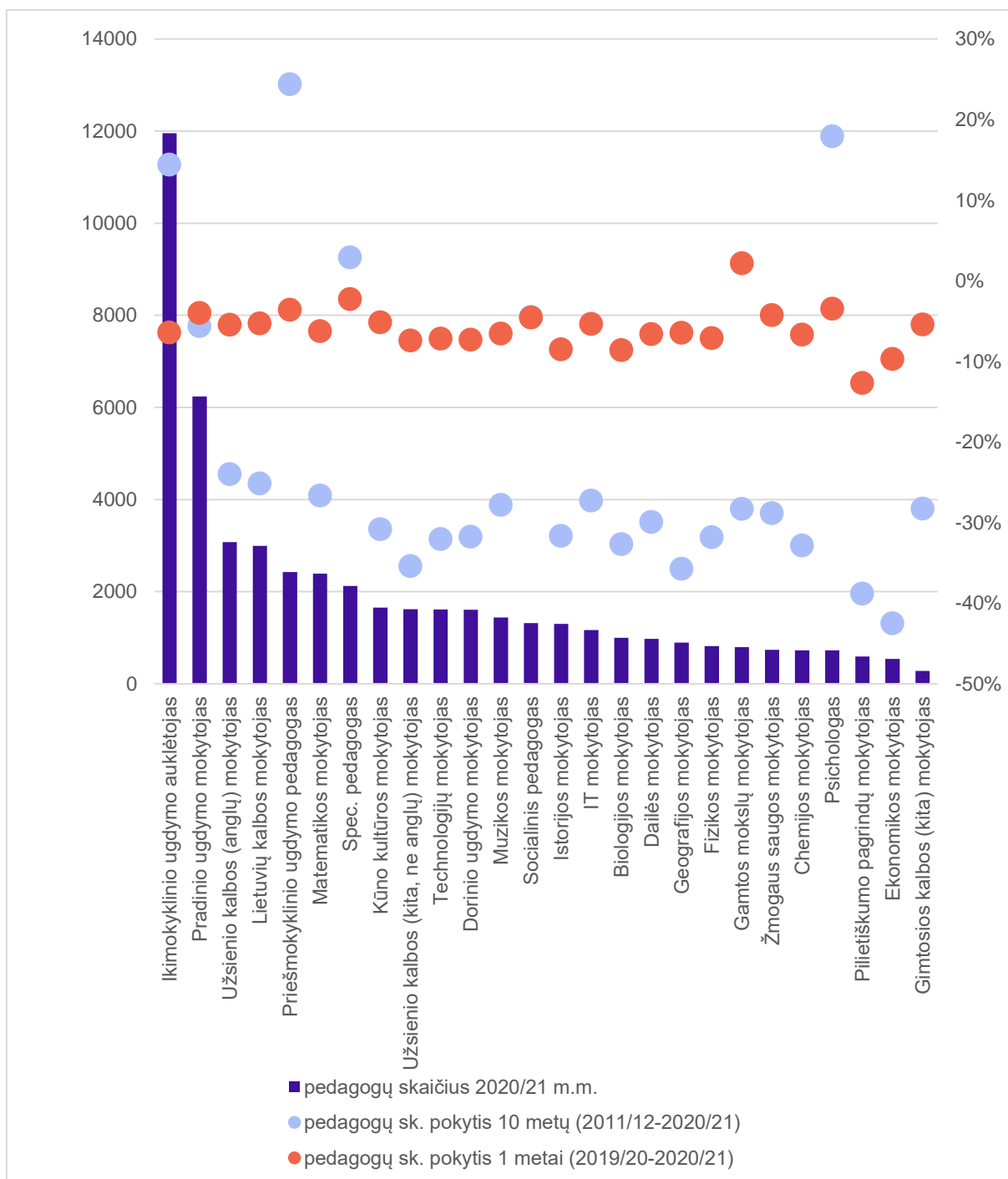
pav. 3. Bendrojo ugdymo mokyklose dirbančių pedagogų, kurių pareigybė yra "Mokytojas", pedagogų ir etatų skaičius. Etatai pateikiami tik nuo 2018/19 mokslo metų.



Specializacijos

Vertinant pedagogų skaičių, suskirsčius jį pagal į modelį įtraukiamas specializacijas, pastebima, kad nuo 2011/12 mokslo metų sparčiausiai augo priešmokyklinio ugdymo pedagogų (24 proc.), psichologų (18 proc.) ir ikimokyklinio ugdymo auklėtojų (14 proc.) skaičius (pav. 4). Atkreipiamas dėmesys, kad jei vienas pedagogas moko du ar daugiau ugdomųjų dalykų tais pačiais mokslo metais, tuomet jis priskiriamas į visas galimas specializacijas. Per 10 metų labiausiai smuko kitos nei užsienio kalbos mokytojų (-35 proc.), geografijos (-36 proc.), pilietišumo pagrindų (-39 proc.) ir ekonomikos (-42 proc.) mokytojų skaičius. Pastebima, jog šios tendencijos taip pat gali būti susijusios su pokyčiais ugdymo programoje. Nuo praėjusių mokslo metų augo tik gamtos mokslų mokytojų skaičius (2 proc.), visų kitų specializacijų pedagogų skaičius traukėsi -2 ir daugiau procentų.

pav. 4. Pedagogų skaičius 2020/21 mokslo metais pagal modelio specializacijas ir 1, 10 metų skaičiaus pokytis



Specialiųjų dalykų mokytojai

Specializacija, kuri šiame modelyje dėl mažos imties, nėra prognozuojama – specialiųjų dalykų mokytojai. Į ją įeiną mokytojo pareigybę turintys pedagogai, kurie iki 2015/16 m. m. dėstė specialųjį dalyką bei mokytojai, dėstantys tokius dalykus kaip: lietuvių gestų kalba (6 pedagogai 2020/21 m. m.); lietuvių kalba ir literatūra kurtiesiems ir neprisigirdintiesiems (1 pedagogas per 10 paskutinių metų); lietuvių kalba kurtiesiems ir neprisigirdintiesiems (11 pedagogų 2020/21 m. m.); užsienio kalba kurtiesiems ir neprisigirdintiesiems (1 pedagogas). Į šią specializaciją įtraukiamų pedagogų skaičius 2020/21 m. m. siekia 18 asmenų. Atkreiptinas dėmesys, kad specialųjį dalyką dėstančių mokytojų skaičius iki 2015/16 m. m. siekė 500-600 asmenų, tačiau po minėtų mokslo metų tokio dalyko duomenų apskaita toliau nevykdyta.

Tarp 18 šiai specializacijai priskiriamų pedagogų, 2021 m. m. dirbo 5 Lietuvos savivaldybės esančiose 5 bendrojo ugdymo ir 1 profesinio mokymo mokykloje. Daugiausia Vilniaus m. sav. (7 pedagogai), Panevėžio m. sav. (4), Kauno miesto sav. ir Klaipėdos miesto sav. (po 3) ir 1 – Vilniaus raj. savivaldybėje. 1 pedagogas yra vyras, pedagogų amžius svyruoja nuo 27 iki 66 metų. Šių specialiųjų dalykų pedagogų etato dydis mokyklose svyruoja nuo 0,2 iki 1,47.

Specialieji pedagogai

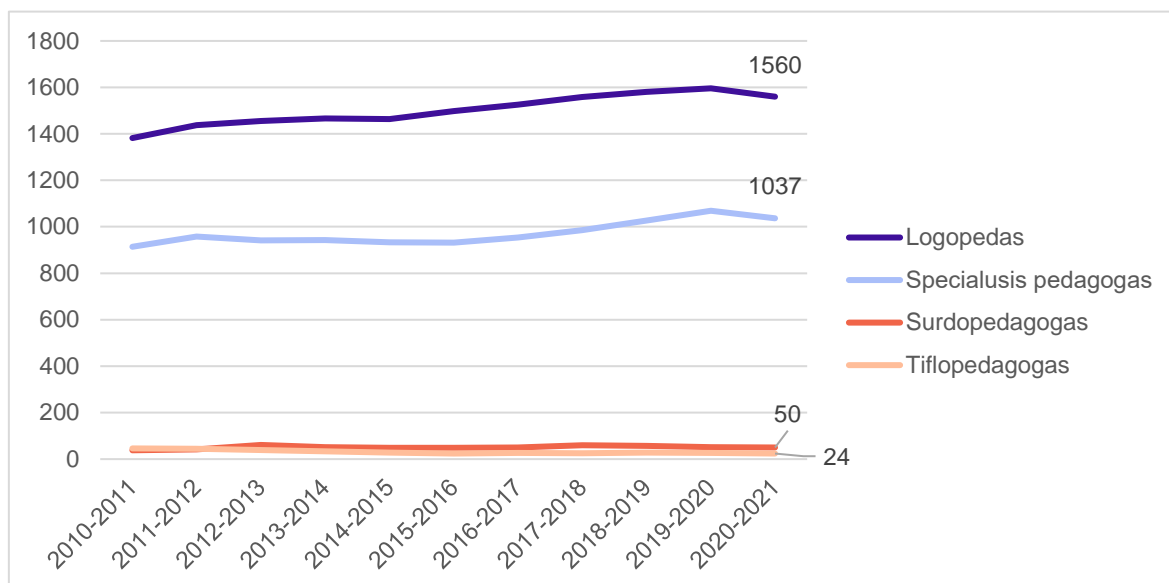
Per pastaruosius 10 metų specialiųjų pedagogų skaičius Lietuvos mokyklose išaugo 12 proc. (pav. 5). Labiausiai augo surdopedagogų, dirbančių su klausos sutrikimus turinčiais mokiniais, skaičius (32 proc.), 2020/21 mokslo metais siekiantis 50 pedagogų. Po 13 ir 14 proc. augo didžiausių grupių - atitinkamai logopedų ir spec. pedagogų, skaičius. 2020/21 m. m. Lietuvoje dirba 1560 logopedai ir 1037 spec. pedagogai. Vienintelė pareigybė, kurios mokytojų skaičius mažėjo, yra tiflopedagogai (dirbantys su regos sutrikimus turinčiais mokiniais), kurių per 10 metų sumažėjo pusiau, nuo 46 (2010/11) iki 24 (2020/21).

Galima pastebėti, kad augant spec. pedagogų skaičiui (išskyrus tiflopedagogus), vidutinis pedagogų amžius mažėjo visose pareigybose (pav. 6), o gausiausias grupes sudarančių logopedų vidutinis amžius 2020/21 m. m. siekia 48 metus, o specialiųjų pedagogų – 47 metus. 63 m. amžiaus ir vyresni darbuotojai sudaro 8 proc. logopedų, 6 proc. spec. pedagogų, 16 proc. surdopedagogų ir 38 proc. tiflopedagogų. 99 proc. visų specialiųjų pedagogų (įskaitant keturias pareigybes) 2020/21 mokslo metais yra moterys, didelių skirtumų tarp skirtingų pareigybių nematyti, moterų dalis jose svyruoja nuo 96 iki 100 proc.

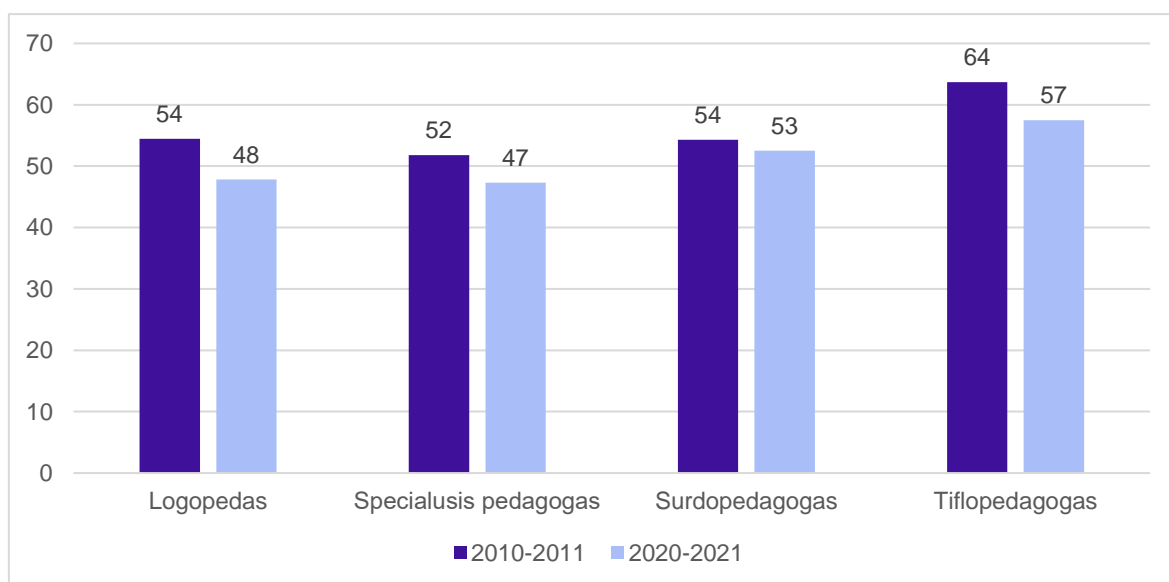
Vertinant spec. pedagogui tenkantį mokinių skaičių (įtraukiant visus savivaldybės mokinius), matyti dideli netolygumai. 2020/21 mokslo metais vienam logopedui Lietuvoje tenka 304 mokiniai, vienam spec. pedagogui – 467 mokiniai (lentelė 2). Vertinant geografinį logopedų ir spec. pedagogų pasiskirstymą, šis dydis varijuoja priklausomai nuo savivaldybės. Pavyzdžiui, daugiausia vienam logopedui mokinių tenka Švenčionių r. sav. (554 mokiniai), kiek mažiau – Pagėgių sav. (496), Elektrėnų sav. (481), o mažiausiai – Panevėžio r. sav. (152).

Analizuojant šį rodiklį spec. pedagogams (pareigybei), situacija dar prastesnė. Daugiausiai mokinių vienam spec. pedagogui tenka Varėnos r. sav. ir siekia net 1305 (visoje savivaldybėje dirba 2 spec. pedagogai), panaši situacija ir Šalčininkų r. sav., kur vienas spec. pedagogui vidutiniškai tenka 1287 vaikai / mokiniai. 46 savivaldybėse spec. pedagogams tenka 300 ar daugiau mokinių, mažiausiai – Pakruojo r. sav. (182), Rietavo sav. (187), Anykščių r. sav. (217). Tokia situacija galimai parodo, kad daliai mokinių pagalbos mokiniui paslaugos yra tiesiog neprieinamos.

pav. 5. Specialiųjų pedagogų kaita Lietuvos mokyklose pagal pareigybę, 2010/11 – 2020/21 mokslo metais



pav. 6. Vidutinio spec. pedagogų amžiaus kaita 2010/11 – 2020/21 m. m. pagal pareigybę



lentelė 2. Vienam logopedui ir spec. pedagogui tenkančių mokinių skaičius pagal savivaldybę, 2020/21 m. m. Įtraukiamos ikimokyklinio, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo įstaigos ir visi savivaldybėje besimokantys mokiniai.

Savivaldybė	Logopedas	Spec. pedagogas	Savivaldybė	Logopedas	Spec. pedagogas	Savivaldybė	Logopedas	Spec. pedagogas
Švenčionių r. sav.	554	474	Kazlų Rūdos sav.	341	341	Radviliškio r. sav.	258	319
Pagėgių sav.	496	496	Jurbarko r. sav.	336	462	Šakių r. sav.	252	315
Elektrėnų sav.	481	618	Neringos sav.	329	329	Prienuų r. sav.	246	492
Kalvarijos sav.	476	476	Varėnos r. sav.	326	1305	Joniškio r. sav.	239	283
Šilalės r. sav.	431	574	Anykščių r. sav.	326	217	Klaipėdos r. sav.	239	308

Vilniaus m. sav.	425	760	Šalčininkų r. sav.	322	1287	Kupiškio r. sav.	236	295
Tauragės r. sav.	413	563	Vilniaus r. sav.	322	540	Birštono sav.	234	702
Trakų r. sav.	399	472	Visagino sav.	318	796	Mažeikių r. sav.	232	273
Šilutės r. sav.	394	394	Kėdainių r. sav.	316	345	Kelmės r. sav.	230	263
Zarasų r. sav.	386	386	Lazdijų r. sav.	313	417	Rokiškio r. sav.	222	266
Marijampolės sav.	384	545	Molėtų r. sav.	299	341	Alytaus r. sav.	214	570
Kaišiadorių r. sav.	378	504	Utenos r. sav.	288	322	Ignalinos r. sav.	208	292
Skuodo r. sav.	373	746	Kretingos r. sav.	288	352	Vilkaviškio r. sav.	207	283
Kauno m. sav.	366	790	Alytaus m. sav.	285	555	Šiaulių m. sav.	202	334
Ukmergės r. sav.	364	364	Rietavo sav.	281	187	Pakruojo r. sav.	182	182
Druskininkų sav.	363	322	Klaipėdos m. sav.	278	435	Palangos m. sav.	181	272
Širvintų r. sav.	351	351	Telšių r. sav.	270	462	Panevėžio m. sav.	178	313
Jonavos r. sav.	350	412	Kauno r. sav.	264	647	Šiaulių r. sav.	172	278
Akmenės r. sav.	349	523	Raseinių r. sav.	262	393	Pasvalio r. sav.	156	252
Biržų r. sav.	343	343	Plungės r. sav.	261	319	Panevėžio r. sav.	152	224

3.2. Mokinių prognozė

Dėl demografinės padėties – mažėjančio gimstamumo, didelės paskutiniu dešimtmečiu stebėtos migracijos ir kitų priežasčių mokinių populiacija Lietuvoje mažėja jau ne pirmi metai. Per dešimt metų Lietuvoje mokinių, analizuojamų šiame modelyje, skaičius sumažėjo 13 proc., o tai sudarė apie 72,5 tūkstančius mokinių. Tokie pasikeitimai taip pat turi ir prieštaringą poveikį mokymo sistemai ir infrastruktūrai. Viena vertus, galima daugiau dėmesio skirti mokiniui, kita vertus – infrastruktūros ir personalo išlaikymas gali tapti nebeefektyviu. Mokinių skaičiui mažėjant netolygiai tiek vietovių, savivaldybių, klasių, ugdymo dalykų atžvilgiu, sistema ir šio iššūkio įveikimas pasidaro dar kompleksiškesnis.

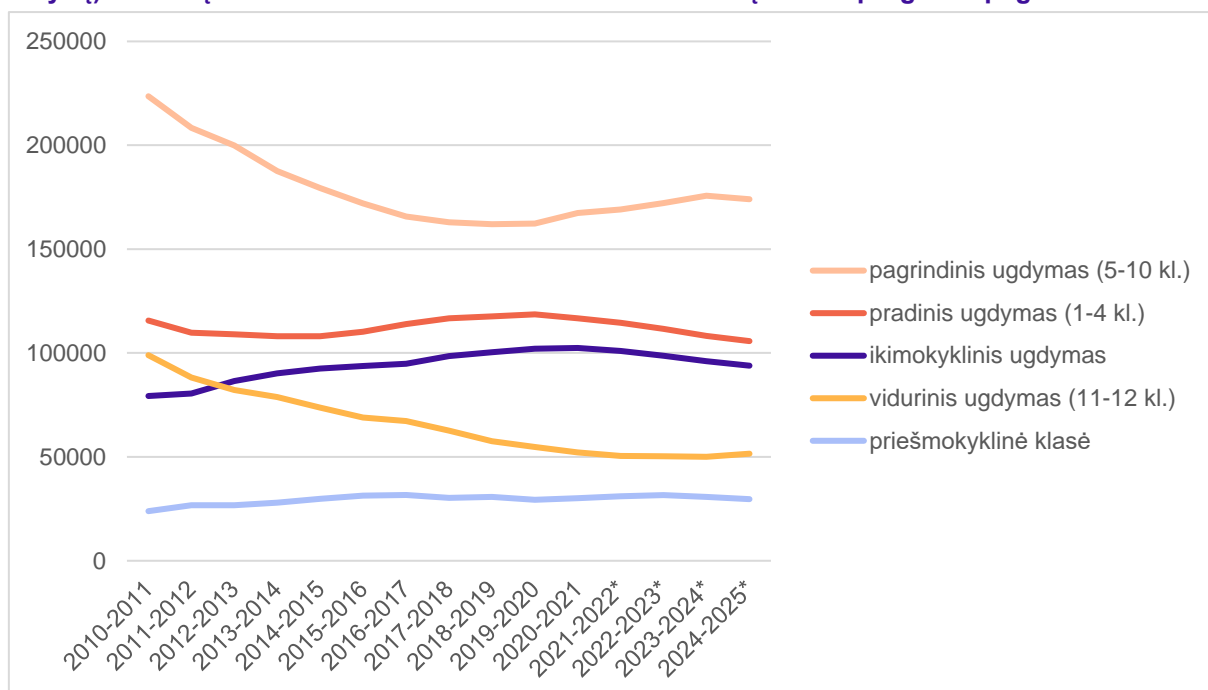
Vertinant bazinę mokinių skaičiaus Lietuvoje prognozę, prognozuojama, kad mokinių besimokančių ikimokyklinio, bendrojo ugdymo ar profesinio mokymo (išskyrus tik profesijos besimokančius) mokyklose nuo 2020/21 m. m. iki 2024/25 m. m. sumažės 3 proc. arba 15 tūkst. (pav. 7). Toks pokytis yra didesnis nei stebėtas nuo 2016/17 m. m. iki 2020/21 mokslo metų, kai mokinių mažėjo -1 proc. arba 4,5 tūkst. Kaip ir iki šiol, mokinių skaičiaus tendencijos skiriasi vertinant mokinių amžių arba ugdomąsias klases, taip ir prognozės laikotarpiu bus stebimi galimi skirtumai. Prognozuojama, kad priešmokyklinės klasės mokinių skaičius prognozės laikotarpiu sumažės 1 proc., ikimokykliniame ir pradiniam ugdyme bus stebimas kritimas, siekiantis atitinkamai -8 ir -9 proc. Pagrindinio ugdymo lygmenyje, kur paskutinius ketverius metus stebėtas 1 proc. augimas, prognozuojamas 4 proc. mokinių skaičiaus augimas. Viduriniame ugdyme, paskutinių klasių mokinių skaičius mažės 1 procentu.

Geografiniu aspektu, prognozuojama, kad mokinių skaičius (analizuojant be ikimokyklinio ugdymo) išliks stabilus arba augs 10-yje savivaldybių. Sparčiausiai mokinių daugės Vilniaus rajone (8 proc.), Neringos sav. (7 proc.), Vilniaus miesto sav. (7 proc.) ir Palangos m. sav. (4 proc.). Dviejose savivaldybėse, kuriose yra kiti du Lietuvos didmiesčiai – Kaune ir Klaipėdoje mokinių daugės po atitinkamai 2 ir 1 proc. Likusiose 50 savivaldybių bus toliau stebimas mokinių skaičiaus mažėjimas, 18-oje jų šis susitraukimas

sieks daugiau nei 10 proc. Prognozuojama, jog sparčiausiai mokinių mažės Lazdijų r. sav. (-18 proc.), Kupiškio r. sav. (-17 proc.), Kalvarijos sav. (-16 proc.). Tokia galimai susidarysianti situacija, stebėta jau keletą metų, ir toliau kels iššūkius švietimo sistemoje, kai vienos savivaldybėse bus reikalingos priemonės ir planai siekiant pritraukti naujų pedagogų, kitoms – spręsti mažesnės vietinės mokinių populiacijos keliamus iššūkius.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad tai yra tik viena galima trajektorija – bazinio scenarijaus rezultatai. Veikiant kitiems veiksniams nei iki šiol stebėta praeityje, galimi ir kiti atvejai, scenarijai. Pavyzdžiui, daugelį metų stebėta neigiama neto tarptautinė migracija, 2019 metais buvo teigiama – į Lietuvą atvyko daugiau žmonių nei iš jos išvyko. Išankstiniais Lietuvos statistikos duomenimis³, 2020 m. stebėjome dar didesnę, teigiamą neto migraciją. Jei kitoms sąlygoms nekintant neto migracija ir toliau augs bei išliks teigiama, tikėtina, kad tam tikrose grandyse mokinių skaičius augs arba mažės ne taip sparčiai. Tačiau šios perspektyvos nėra aiškios - Eurostat rengiamo bazinio scenarijaus atveju⁴, Lietuvoje 2022 metais vėl stebėsime neigiamą neto migraciją (-4106). Kitų dviejų pateikiamų scenarijų atveju neto migracija bus vėl neigiama pradedant 2022 ir tolesniais metais.

pav. 7. Ikimokyklinio, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo (besimokančių bendrojo ugdymo dalykų) mokinių skaičius 2010/11 - 2020/21 metais ir 4 metų bazinė prognozė pagal klases



3.3. Pakeitimo paklausa

Pakeitimo paklausa siekiama vertinti, kiek kasmet pedagogų palieka darbo vietas dėl tam tikrų priežasčių ir šiuos išeinančius pedagogus reikia pakeisti. Į modelį šis elementas įtraukiamas siekiant įvertinti, kiek kasmet yra darbo vietų, kurioms reikia naujų pedagogų. Išskirtinos 3 pagrindinės išėjimo iš darbo priežastys: 1) išėjimas į senatvės pensiją 2) darbo vietos palikimas dėl pedagogo mirties 3) išėjimas iš mokyklos dėl kito darbo ar kitų nei pensija ar mirtis, priežasčių. Sudarant šiuos modelio elementus, nėra atsižvelgiama, kiek laiko asmuo išbuvo išėjęs – tad tam tikrais atvejais stebimas pasitraukimas taip pat gali būti laikinas.

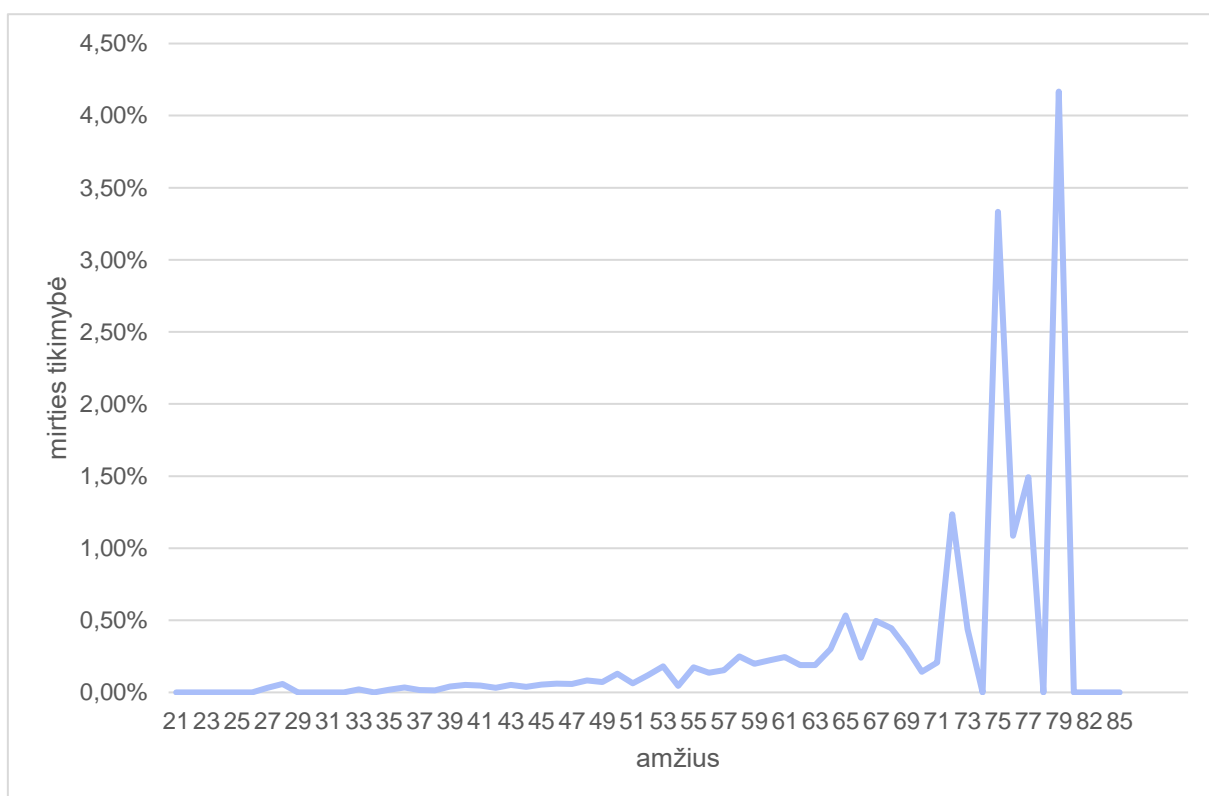
³ Oficialiosios statistikos portalas, rodiklių duomenų bazė: neto tarptautinė migracija. Prieiga internetu: <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=d49cc670-820f-45a3-918f-cb15a4fe8c87>

⁴ Eurostat duomenų bazė: „Assumptions for net migration by age, sex and type of projection“. Prieiga internetu: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/PROJ_19NANMIG__custom_656884/default/table?lang=en

Pakeitimas dėl mirties

Nedidelė dalis darbo vietų kasmet paliekamos dėl pedagogo mirties. Kasmet šių pedagogų skaičius svyruoja nuo 30 iki 70 ir atitinkamai sudaro apie 0,06-0,16 proc. visų analizuojamais metais dirbusių pedagogų. Didesnis mirtingumas stebimas vyresnėse amžiaus grupėse ir nuo 70 metų amžiaus viršija 1 proc. konkretaus amžiaus pedagogų (pav. 8). Pagal pedagogų amžiaus struktūrą ir iki šiol stebėtas tendencijas prognozuojama, kad nuo 2021/22 iki 2024/25 m. m. kasmet galimai mirs po 67 pedagogus, iš viso per keturis metus – apie 265 asmenys. Santykinai daugiausia šių pedagogų 2021/22 m. m. lyginant su 2020/21 m. m., bus tarp užsienio kalbos (kitos, nei anglų) mokytojų (0,18 proc.), fizikos (0,18 proc.), matematikos (0,17 proc.) ir chemijos (0,16 proc.) mokytojų.

pav. 8. Vidutinė mirties tikimybė pagal pedagogo amžių. Koeficientas sudarytas pagal 2012/13 - 2019/20 m. m. duomenis

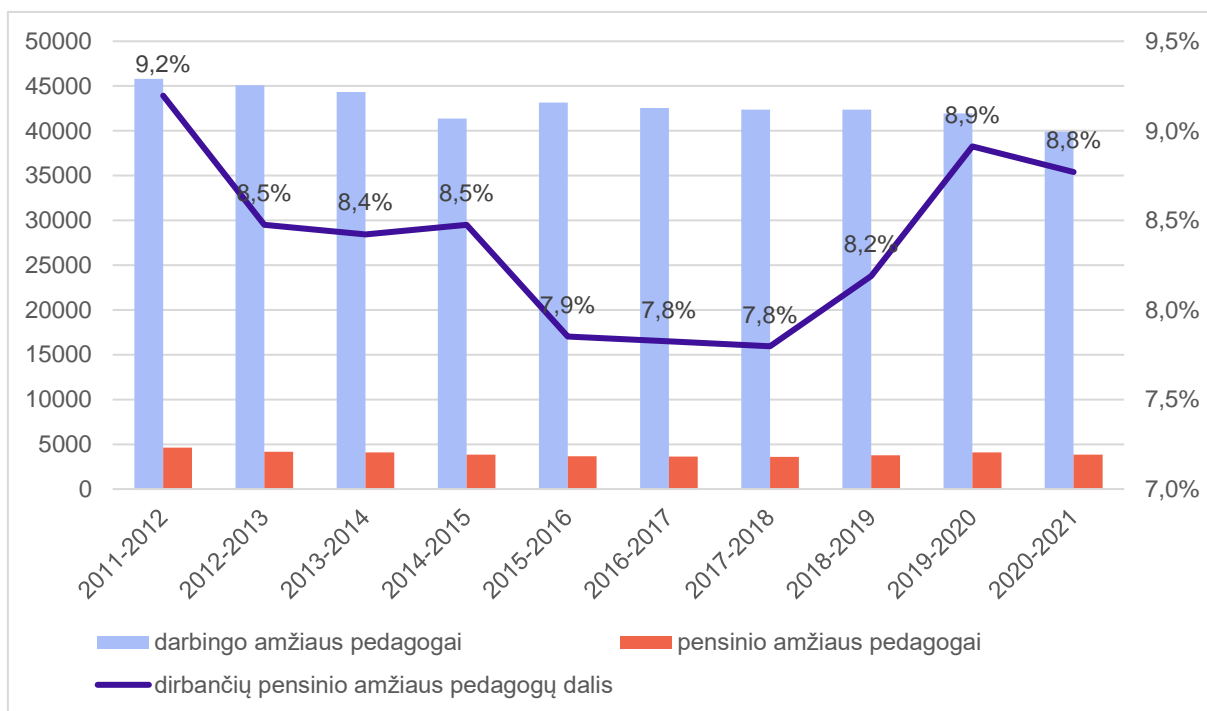


Pakeitimas dėl išėjimo į senatvės pensiją

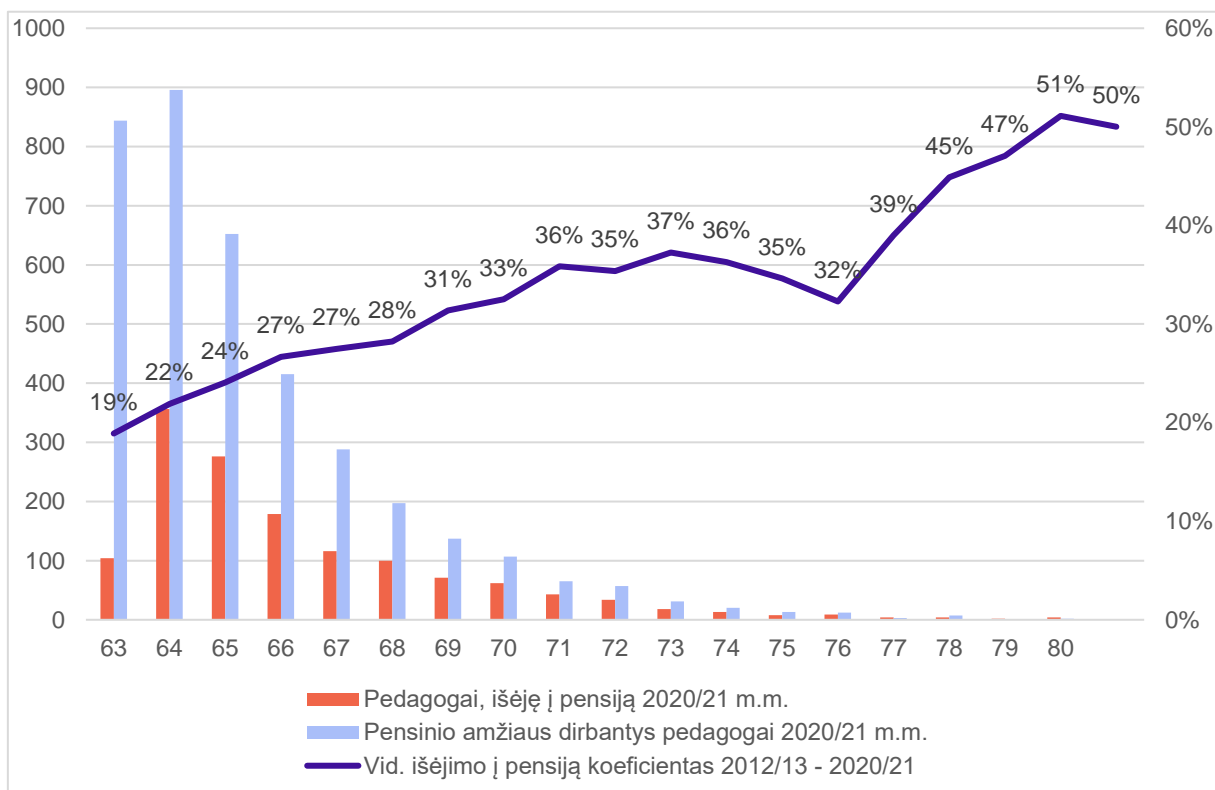
Nuo 2011/12 mokslo metų dirbančių pensinio amžiaus dirbančių pedagogų dalis kasmet sudarė apie 7,8-9,2 proc. visų dirbančiųjų (pav. 9). Ši dirbančių pensinio amžiaus pedagogų dalis, mažėjusi iki 2017/18 m. m. ir siekusi 7,8 proc., paskutinius trejus metus vėl pradėjo augti ir 2020/21 m. m. siekia apie 8,8 proc. Vertinant išėjimo į pensiją tikimybę pastebima, kad, pavyzdžiui, tikimybė išeiti į pensiją 63 metų amžiaus siekia apie 19 proc. ir su vyresniu amžiumi auga, tačiau net ir tarp dirbančių 70-ečių ši tikimybė yra apie 33 proc. (pav. 10).

Prognozuojama, kad 2021/22 m. m. į pensiją išeis apie 6 proc. fizikos mokytojų, dirbusių 2020/21 mokslo metais. Tokia pati dalis į pensiją išeis užsienio kalbos (kita nei anglų) mokytojų. Po 4 proc. į pensiją išeis matematikos, chemijos, gimtosios kalbos (ne lietuvių), istorijos ir muzikos mokytojų. Prognozuojama, kad mažiausiai, po 1 proc. visų dirbančiųjų, į pensiją išeis IT mokytojų, soc. pedagogų ir mokyklose dirbančių psichologų.

pav. 9. Dirbančių pensinio amžiaus pedagogų skaičius ir dalis nuo visų dirbančių, į modelio aprėptį patenkančių, pedagogų skaičiaus



pav. 10. Pedagogų išėjimo į pensiją vidutinis koeficientais pagal amžių (2012/13 - 2020/21 m. m.) bei į senatvės pensiją išėjusių ir dirbančių pensinio amžiaus pedagogų skaičius 2020/21 m. m.

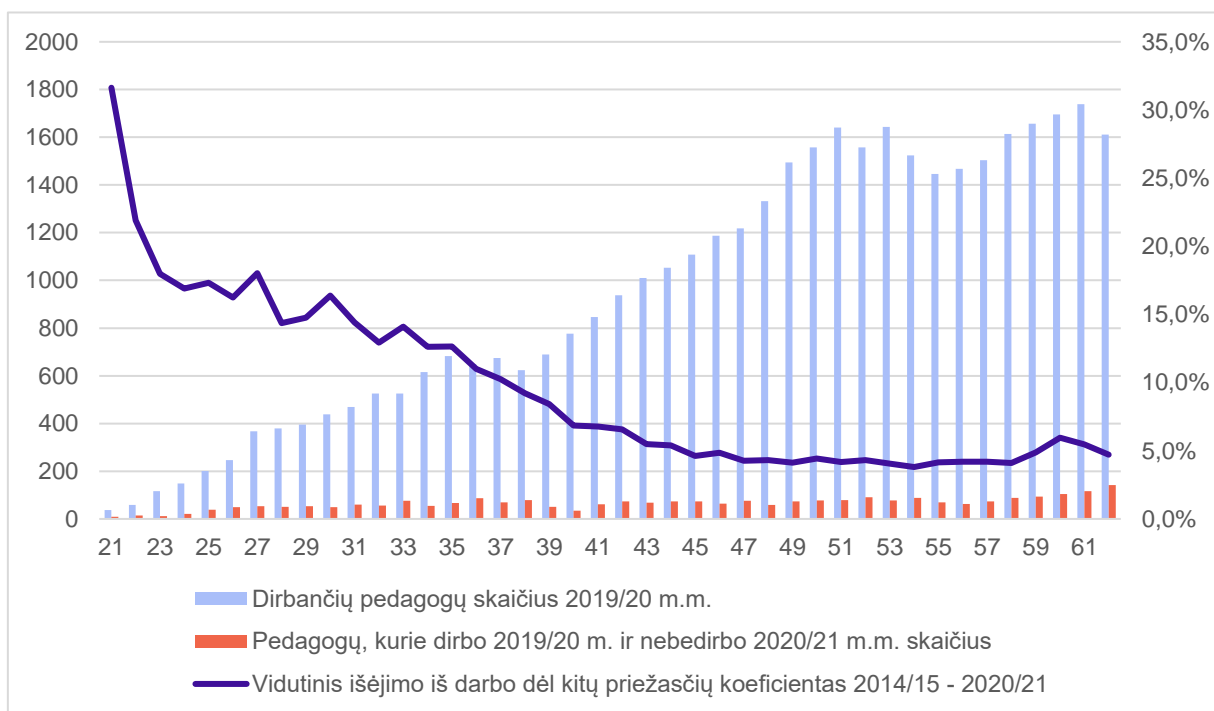


Išėjimas iš darbo dėl kitų priežasčių

Kiekvienais metais dalis pedagogų palieka darbą mokyklose dėl kitų nei senatvės pensija ar mirties priežasčių. Tokios situacijos gali susidaryti dėl keleto priežasčių, pavyzdžiui, pedagogas išėjo į kitą darbą, nusprendė keletą metų nedirbti, išėjo laikinai dėl šeiminių ar kitų atsakomybių, emigravo ar užsiėmė kita veikla. Analizuojant skirtingų mokslo metų duomenis pastebima, kad išėjimo iš darbo tikimybė didesnė jaunesniame amžiuje: 21-37 metų amžiaus pedagogų išėjimo tikimybė yra didesnė nei 10 proc., aukščiausia – jauniausiame amžiuje (pav. 11). Tai dalinai parodo, jog karjeros pradžioje yra itin svarbi jaunų pedagogų integracija mokykloje, mentorystė bei palankios darbo sąlygos. 40 metų amžiaus tikimybė išeiti iš darbo siekia 7 proc., o nuo 45 iki 60 metų amžiaus išlieka stabili, apie 4-4,5 proc.

Prognozuojama, kad 2021/22 mokslo metais, lyginant su pedagogų skaičiumi 2020/21 m. m., santykinai daugiausiai iš darbo išeis psychologai (9 proc.), soc. pedagogai (8 proc.), ikimokyklinio ugdymo auklėtojai (7 proc.), spec. pedagogai (6 proc.) ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai (6 proc.). Mažiausiai, priešingai nei pensijos atveju, išeis specializacijų, kuriose dirba vyriausi pedagogai – kitos nei anglų užsienio kalbos, kitos nei lietuvių gimtosios kalbos, matematikos, fizikos mokytojai (po 5 proc.)

pav. 11. Vidutinis išėjimo iš darbo dėl kitų priežasčių koeficientas ir išėjusių pedagogų skaičius



3.4. Švietimo pasiūla

Vienas iš pagrindinių atėjimo darbu į mokyklą kelių – įsidarbinimas baigus pedagogines ar susijusias aukštojo mokslo studijas. Analizuojamame modelyje šis elementas apima pedagoginėse studijų programose studijuojančius studentus, kurie baigs studijas ir, tikėtina, įsidarbins mokyklose.

Siekiant apskaičiuoti šį modelio elementą, pirmiausia analizuojama, kiek ataskaitiniais mokslo metais yra pedagoginėse studijų programose studijuojančių studentų ir kada, priklausomai nuo programos formos, planuojamas studijų baigimas. Tuomet vadovaujantis istoriniais duomenimis sudaromas koeficientas, vertinant kokia dalis pedagoginių studijų studentų įprastai studijas baigdavo ir įsidarbindavo mokyklose. Šis koeficientas pritaikomas dabar studijuojančių studentų pasiūlai darant prielaidą, jog ne visi studijuojantieji studijas baigs ir įsidarbins darbu mokyklose. Norint įvertinti tik naują pasiūlą nagrinėjami asmenys, kurie ataskaitiniais mokslo metais dar nedirba ugdymo įstaigose. Atkreipiamas dėmesys, kad jei vienas studentas baigia studijų programą, kuri jam suteikia galimybę mokytis kelis mokomuosius dalykus, tuomet jis priskiriamas į visas galimas specializacijas.

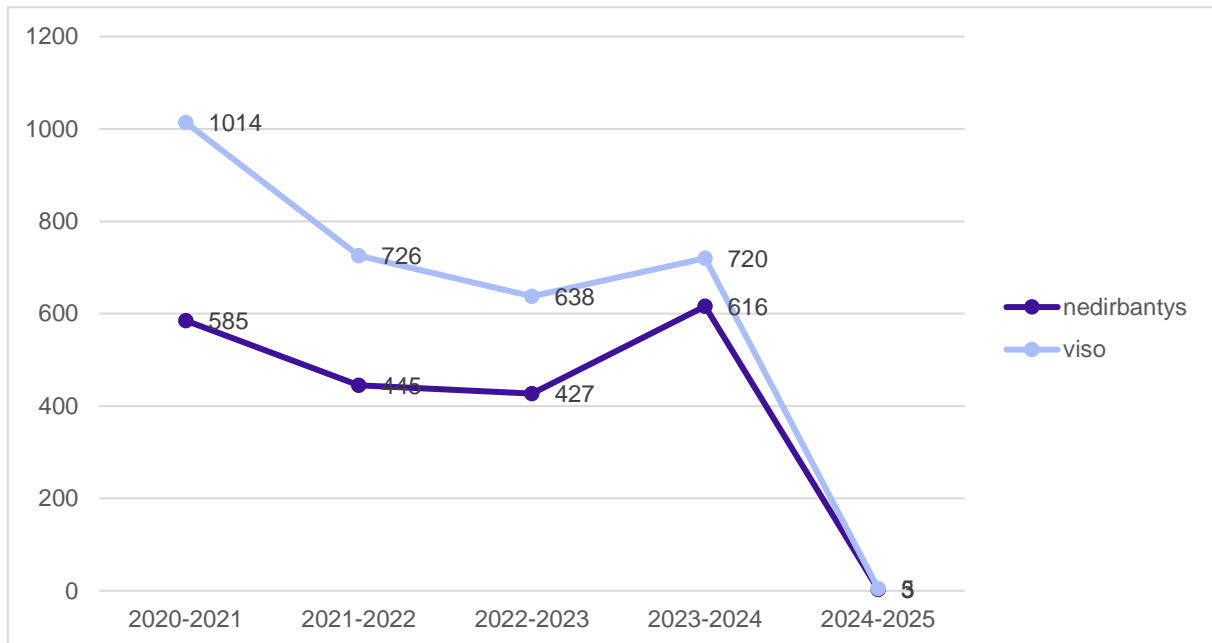
Matoma, jog per einamuosius ir ateinančius 5 mokslo metus galimai pedagogines studijas baigs ir pedagogo ar kitą į modelio aprėptį patenkančią kvalifikaciją įgis virš 3 tūkst. asmenų (lentelė 3). Gausiausios specializacijos yra ikimokyklinio ugdymo auklėtojai, taip pat pradinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai. Išskirtina kūno kultūros mokytojų specializacija, kur galimai studijas baigiančių studentų skaičius, lyginant su kitų specializacijų pedagogais, yra ženkliai didesnis. Mažiausiai galimai baigiančių pedagogikos studijas absolventų yra tarp dailės, fizikos, gamtos mokslų, informacinių technologijų mokytojų.

lentelė 3. 2020/21 m. m. studijuojantys studentai., baigiantys studijas, pagal numatomus baigimo metus ir specializaciją.

Specializacija	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	Viso
Biologijos mokytojas	16	9	6	19	0	0	50
Chemijos mokytojas	14	7	1	8	0	0	30
Dailės mokytojas	12	2	0	0	0	0	14
Dorinio ugdymo mokytojas	15	8	4	5	0	0	32
Fizikos mokytojas	5	2	4	5	0	0	16
Gamtos mokslų mokytojas	12	4	0	0	0	0	16
Geografijos mokytojas	9	2	5	19	0	0	35
Gimtosios kalbos (kita) mokytojas	7	8	3	10	0	0	28
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas	113	156	251	260	3	8	791
Istorijos mokytojas	25	4	5	23	0	0	57
IT mokytojas	9	2	0	4	0	0	15
Kūno kultūros mokytojas	156	120	28	54	0	7	365
Lietuvių kalbos mokytojas	19	3	6	15	0	0	43
Matematikos mokytojas	11	10	5	8	0	0	34
Muzikos mokytojas	33	26	24	37	0	0	120
Nepriskirta	161	55	30	9	0	0	255
Pilietiškumo pagrindų mokytojas	23	3	0	4	0	0	30
Pradinio ugdymo mokytojas	39	62	90	112	2	5	310
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas	112	140	265	237	1	3	758
Socialinis pedagogas	27	15	5	8	0	12	67
Specialusis pedagogas	28	23	3	60	0	0	114
Technologijų mokytojas	26	9	8	0	0	0	43
Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	33	4	9	32	0	0	78
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	12	4	9	32	0	0	57

Viso	917	678	761	961	6	35	3358
------	-----	-----	-----	-----	---	----	------

pav. 12 2020/21 m. m. studijuojantys studentai pagal numatomus studijų baigimo metus.



Galima pastebėti, kad visai nemaža dalis studijuojančių studentų jau dabar dirba ugdymo įstaigose (

pav. 12), taigi tai nėra nauja pasiūla, kaip jau minėta, tokie asmenys nėra įtraukiami į prognozės skaičiavimus.

Visgi sėkmingai studijas baigia, o paskui per kelis metus ugdymo įstaigose įsidarbina ne visi studijuojantys studentai. Pritaikius atrankos kriterijus – asmenys, studijų baigimo metu nedirbę pedagoginio darbo, baigę studijas per nominalią trukmę ir per 2 metus įsidarbinę ugdymo įstaigoje, ir juos pritaikius istorinei laiko eilutei nuo 2010 m. gaunami koeficientai, kurie rodo, kokia dalis ankščiau studijavusių kiekvienais metais atitinka šiuos kriterijus. Koeficientus pritaikius dabar studijuojantiems ir ugdymo įstaigose nedirbantiems studentams, gauname prognozę, kuri rodo, kiek galima tikėtis sėkmingai baigiančių ir mokyklose įsidarbinusių pedagoginių studijų programų studentų. Praėjusiais metais (2020) baigę studijas studentai taip pat laikomi pasiūlos šaltiniu ateinantiems mokslo metams (2021-22 m. m.). Galutinis prognozės rezultatas gaunamas skaičiuojant dviejų metų slenkantį vidurkį. Pritaikius skaičiavimus gauname tokius rezultatus (lentelė 4).

Matoma, jog per prognozuojamą laikotarpį studijas papildys tikrai nedidelis skaičius naujai baigiančių studijas pedagogų - per metus vidutiniškai po 30, viso - 119. Reikia pažymėti, kad čia daroma prielaida, jog naujų priėmimų nebus, todėl atsižvelgiama tik į analizės metu studijuojančius studentus. Didžiausiu santykinu skaičiumi lyginant su 2020-2021 m. m. dirbančiais pedagogais pasižymi priešmokyklinio ugdymo pedagogai, taip pat psichologai. Matome, kad beveik neprognozuojamas matematikos, IT, anglų kalbos ir gamtos mokslų mokytojų papildymas. Ši analizė indikuoja problemas, jog tik nedidelė dalis pedagoginėse studijose studijuojančių studentų sėkmingai baigia studijas ir po to per kelis metus įsidarbina ugdymo įstaigose, o nesant pakankamai absolventų pasiūlai susidaro nemenkas pedagogų trūkumas.

lentelė 4 Prognozuojamas studentų sėkmingai baigiančių studijas ir per 2 metus įsidarbinančių ugdymo įstaigos skaičius

Specializacija	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Viso
Biologijos mokytojas	1,1	0,7	0,5	0,8	3
Chemijos mokytojas	0,7	0,7	0,4	0,5	2
Dailės mokytojas	1,2	0,5	0,1	0,0	2
Dorinio ugdymo mokytojas	0,6	0,5	0,2	0,2	2
Ekonomikos mokytojas	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Fizikos mokytojas	1,1	0,9	0,8	1,1	4
Gamtos mokslų mokytojas	0,3	0,2	0,0	0,0	0
Geografijos mokytojas	0,4	0,2	0,2	0,6	1
Gimtosios kalbos (kita) mokytojas	0,4	0,5	0,3	0,4	2
Istorijos mokytojas	1,4	0,8	0,2	0,8	3
IT mokytojas	0,1	0,1	0,0	0,0	0
Kūno kultūros mokytojas	2,7	2,6	1,4	0,7	7
Lietuvių kalbos mokytojas	0,8	0,5	0,3	0,7	2
Matematikos mokytojas	0,3	0,2	0,2	0,2	1
Muzikos mokytojas	2,0	1,6	1,4	1,8	7
Pilietiškumo pagrindų mokytojas	0,7	0,5	0,0	0,0	1
Pradinio ugdymo mokytojas	0,7	1,5	2,3	2,8	7
Technologijų mokytojas	0,4	0,5	0,5	0,3	2
Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	0,3	0,2	0,1	0,4	1
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	0,5	0,2	0,3	1,0	2
Žmogaus saugos mokytojas	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas	2,7	3,9	6,1	7,2	20
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas	3,3	4,6	7,7	9,0	25
Psichologas	4,7	6,2	4,2	1,7	17
Socialinis pedagogas	1,1	0,5	0,1	0,2	2
Specialusis pedagogas	1,6	1,6	0,8	2,0	6
Viso (metai)	29	30	28	32	119

Kaip papildomas švietimo pasiūlos šaltinis gali būti gretutinėse pedagogikos studijose studijuojantys studentai, tačiau, kaip minėta apžvalgos pradžioje, dėl nepakankamų duomenų šis šaltinis nėra įtrauktas į modelio skaičiavimus, tad toliau pateikiama bendra informacija apie tokiose studijose studijuojančius. Pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos pateikiamus duomenis apie 2020-2021 m. m. gretutinėse pedagogikos studijose studijuojančius studentus bei atsižvelgiant į tai, kad jei vienas studentas baigia studijų programą, kuri jam suteikia galimybę mokytis kelis mokomuosius dalykus, tuomet jis priskiriamas į visas galimas specializacijas, matoma, kad per artimiausius ketverius metus studijas turėtų baigti 339 gretutinėse pedagogikos studijose kvalifikaciją įgysiantis pedagogai (lentelė 5). Daugiausia studijuojančių lietuvių kalbos, muzikos, užsienio kalbos (ne anglų), istorijos, pilietiškumo pagrindų, anglų kalbos pedagogų specializacijose, taigi gretutinės studijos populiariausios humanitarinių mokslų studentų tarpe. Gamtos mokslų dalykų specializacijose (biologijos, chemijos, fizikos mokytojai), studentų gerokai mažiau. Tiesa, reikia pažymėti, kad neturint ilgesnės laiko eilutės duomenų sunku prognozuoti, kokia dalis gretutinėse pedagogikos studijose studijuojančių studentų sėkmingai baigs studijas ir įsidarbins ugdymo įstaigose. Atsižvelgiant į tendencijas, kurios matomos tarp pedagogikos studijų programose studijuojančių, sunku tikėtis, kad ši dalis bus didelė.

lentelė 5 2020/21 m. m. Gretutinėse pedagogikos studijose studijuojantys studentai pagal specializacijas ir numatomus studijų baigimo metus.

Specializacija	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	Viso
Biologijos mokytojas	3	1	1	0	5
Chemijos mokytojas	4	3	1	0	8
Dailės mokytojas	3			1	4
Dorinio ugdymo mokytojas	1	1	4	0	6
Ekonomikos mokytojas	0	0	0	1	1
Fizikos mokytojas	0	0	3	0	3
Gamta ir žmogus mokytojas	4	4	4	0	12
Geografijos mokytojas	8	4	4	0	16
Istorijos mokytojas	10	4	19	1	34
IT mokytojas	9	0	8	7	24
Lietuvių kalbos mokytojas	10	17	18	0	45
Matematikos mokytojas	8	0	4	3	15
Muzikos mokytojas	11	12	8	7	38
Pilietiškumo pagrindų mokytojas	10	4	19	2	35
Psichologas	3	0	4	3	10
Socialinis darbuotojas	2	0	0	0	2
Technologijų mokytojas	6	3	0	2	11
Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	14	11	5	3	33
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	9	13	14	1	37
Viso (Metai)	115	77	116	31	339

3.5. Kiti pasiūlos šaltiniai

Be pedagoginių studijų studentų, kurie kasmet baigia studijas ir per kelis metus įsidarbina mokyklose, modelyje nagrinėjami dar du pasiūlos šaltiniai – mokyklose nedirbantys, bet kvalifikaciją anksčiau įgiję pedagogai (toliau - neaktyvūs pedagogai) ir kiti pedagogai, apie kurių kvalifikaciją nėra žinoma arba jie jos dar nėra įgiję (toliau – kiti pedagogai).

Neaktyvių pedagogų pasiūla yra apskaičiuojama pagal absolventų skaičių, kurie pedagoginių studijų programas baigė prieš 3–5 metus ir metai prieš nagrinėjamus metus nebuvo dirbę mokykloje ar kitoje į modelio aprėptį įtraukiamoje ugdymo įstaigoje. Ši dalis įvertinama pagal praėjusių 5 metų duomenis, apskaičiuojant kiek tokių neaktyvių pedagogų kiekvienais metais įsidarbina ugdymo įstaigose. Prognozuojant ateinančių metų tokių pedagogų pasiūlą yra apskaičiuojamas praėjusių 5 metų slenkantis vidurkis.

Kitų pedagogų pasiūla yra apskaičiuojama pagal asmenų skaičių, kurie pedagogines studijų programas baigė prieš daugiau nei 5 metus arba dėl duomenų trūkumo jų kvalifikacija yra nežinoma ir metai prieš nagrinėjamus metus šie asmenys yra nedirbę pedagoginio darbo. Kaip ir neaktyvių pedagogų atveju, ši

dalis įvertinama pagal praėjusių 5 metų duomenis, apskaičiuojant kiek tokių pedagogų kiekvienais metais įsidarbina ugdymo įstaigose.

Toliau trumpai apžvelgiama, kaip atrodo šios pasiūlos dalys vertinant praėjusių 5 metų duomenis pagal nagrinėjamas specializacijas. Visų pirmą analizuojama, kiek kokių specializacijų neaktyvių pedagogų įsidarbino mokyklose per pastaruosius 5 metus (lentelė 6). Prognozuojama, kad per visą laikotarpį 491 neaktyvus pedagogas papildys pedagogų gretas, kiekvienais metais vidutiniškai po 123. Analizuojant pagal specializacijas, didžiausia santykinė dalimi lyginant su 2021-2022 m.m dirbančiais pedagogais išsiskiria socialiniai pedagogai, muzikos mokytojai, taip pat ikimokyklinio ugdymo auklėtojai. Kitų specializacijų pedagogų santykinė dalis yra mažesnė. Mažiausia dalimi pasižyminčių galima paminėti IT, matematikos mokytojus. Dalyje specializacijų (chemijos, gimtosios kalbos (kita), pilietiškumo pagrindų) papildymo iš šio pasiūlos šaltinio neprognozuojama.

lentelė 6 Neaktyvių pedagogų pasiūlos prognozė pagal metus ir specializacijas

Specializacija	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Viso
Biologijos mokytojas	2,2	2,2	2,3	1,9	9
Chemijos mokytojas	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Dailės mokytojas	2,0	1,8	1,8	1,7	7
Dorinio ugdymo mokytojas	1,4	1,3	1,1	1,2	5
Ekonomikos mokytojas	0,6	0,5	0,4	0,5	2
Fizikos mokytojas	0,6	0,7	0,7	0,6	3
Gamtos mokslų mokytojas	0,2	0,2	0,3	0,3	1
Geografijos mokytojas	2,2	2,2	2,1	1,9	8
Gimtosios kalbos (kita) mokytojas	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Istorijos mokytojas	2,0	2,0	1,8	1,8	8
IT mokytojas	0,8	0,6	0,7	0,8	3
Kūno kultūros mokytojas	6,2	5,2	5,5	5,2	22
Lietuvių kalbos mokytojas	5,0	5,0	3,6	3,5	17
Matematikos mokytojas	1,4	1,3	1,5	1,2	5
Muzikos mokytojas	7,4	6,9	6,9	6,8	28
Pilietiškumo pagrindų mokytojas	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Pradinio ugdymo mokytojas	10,4	10,5	10,8	10,1	42
Technologijų mokytojas	1,0	1,0	1,0	0,8	4
Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	7,8	6,8	6,3	6,0	27
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	2,0	2,4	2,3	2,1	9
Žmogaus saugos mokytojas	0,2	0,0	0,0	0,1	0
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas	59,0	50,8	44,6	45,3	200
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas	5,6	5,3	5,8	4,9	22
Psichologas	3,0	2,8	2,6	2,9	11
Socialinis pedagogas	10,4	8,1	6,5	6,0	31
Specialusis pedagogas	7,0	7,0	7,0	6,4	27
Viso (metai)	138	125	115	112	491

Kalbant apie kitus pedagogus, matoma (lentelė 7), kad kasmet ugdymo įstaigas papildys vidutiniškai po 1319 pedagogai. Analizuojant specializacijas, čia didžiausia santykinė dalimi išsiskiria psichologai, taip ikimokyklinio ugdymo auklėtojai, socialiniai pedagogai, muzikos ir anglų kalbos mokytojai. Mažesnė santykinė pasiūla bus stebima žmogaus saugos, pilietiškumo pagrindų, taip pat chemijos, technologijų, IT mokytojų specializacijose.

lentelė 7. Kitų pedagogų pasiūla pagal metus ir specializaciją

Specializacija	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Viso
Biologijos mokytojas	15,4	15,5	15,8	16,5	63
Chemijos mokytojas	7,6	7,7	7,9	7,0	30
Dailės mokytojas	20,2	20,8	19,2	19,6	80
Dorinio ugdymo mokytojas	36,8	37,6	37,9	36,6	149
Ekonomikos mokytojas	7,8	8,2	8,4	8,1	32
Fizikos mokytojas	15,4	15,1	14,5	13,6	59
Gamtos mokslų mokytojas	1,6	1,9	2,1	2,3	8
Geografijos mokytojas	12,6	12,5	13,2	13,1	51
Gimtosios kalbos (kita) mokytojas	3,4	3,7	3,2	3,3	14
Istorijos mokytojas	23,0	24,0	24,0	23,8	95
IT mokytojas	16,8	16,6	16,7	15,8	66
Kūno kultūros mokytojas	34,0	35,2	36,6	36,4	142
Lietuvių kalbos mokytojas	55,8	59,4	57,8	57,6	231
Matematikos mokytojas	43,4	47,7	48,2	49,5	189
Muzikos mokytojas	38,0	39,8	37,8	37,1	153
Pilietiškumo pagrindų mokytojas	0,8	0,8	0,7	0,7	3
Pradinio ugdymo mokytojas	111,2	114,4	113,7	111,7	451
Technologijų mokytojas	19,4	18,9	19,5	19,9	78
Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	82,0	85,0	88,6	85,3	341
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	41,4	41,1	42,3	42,0	167
Žmogaus saugos mokytojas	2,6	2,5	2,8	3,2	11
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas	522,4	528,5	503,8	486,5	2041
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas	53,4	55,3	56,1	55,6	220
Psichologas	62,0	62,4	57,7	54,8	237
Socialinis pedagogas	52,6	52,7	54,1	51,7	211
Specialusis pedagogas	38,6	39,9	38,9	38,7	156
Viso (metai)	1318	1347	1321	1290	5277

Išvados

Pedagogų paklausos aspektai

- Pagal „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijų prognozuojama, jog mokinių, besimokančių ikimokyklinio, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo (išskyrus tik profesijos besimokančius), skaičius mokyklose nuo 2020/21 m. m. iki 2024/25 m. m. sumažės 3 proc. arba 15 tūkstančių. Mokinių pokytis geografiniu aspektu, kaip ir iki šiol, išliks netolygus – išliks stabilus ar augs 10-yje savivaldybių, likusiose – mažės;
- Prognozuojama, kad 5674 pedagogai, dirbę mokyklose 2020–2021 mokslo metais, per 4 metų laikotarpį išeis į pensiją, tiesa reikia pažymėti, kad unikalių asmenų skaičius bus mažesnis, nes pedagogas gali būti priskiriamas kelioms specializacijoms. Prognozuojama, kad 2021/22 m. m. į pensiją išeis apie 6 proc. fizikos mokytojų, dirbusių 2020/21 mokslo metais. Tokia pati dalis į pensiją išeis užsienio kalbos (kita nei anglų) mokytojų. Po 4 proc. į pensiją išeis matematikos, chemijos, gimtosios kalbos (ne lietuvių), istorijos ir muzikos mokytojų.
- Prognozuojama, kad dėl kitų nei senatvės pensija ar mirtis priežasčių iš ugdymo įstaigų pasitrauks dar didesnė dalis nagrinėjamas specializacijas užimančių pedagogų (10930). Prognozuojama, kad 2021/22 mokslo metais, lyginant su pedagogų skaičiumi 2020/21 m. m., santykinai daugiausiai iš darbo galimai išeis psichologai (9 proc.), soc. pedagogai (8 proc.), ikimokyklinio ugdymo auklėtojai (7 proc.), spec. pedagogai (6 proc.) ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai (6 proc.).
- Pedagogų išėjimas dėl kitų priežasčių, išėjimas į pensiją, mokinių populiacijos pokyčiai yra pagrindiniai pedagogų paklausą lemiantys veiksniai. Stebint nemažas išėjimo dėl kitų priežasčių reikšmės, svarbu imtis priemonių sulaikančių pedagogus nuo išėjimo iš ugdymo įstaigų, ypač tai svarbu jaunesnių pedagogų tarpe, kur tikimybė išeiti karjeros pradžioje yra ženkliai didesnė nei vyresniame. Svarbu stebėti ir vertinti, ar pradedantieji mokytojai suteikiama reikalinga pagalba ir skiriamas laikas konsultacijoms, profesiniam tobulėjimui, mentorystei.
- Svarbu pastebėti, kad tokie sprendimai kaip ikimokyklinio ugdymo visuotinumai, priešmokyklinio ugdymo lankstumas bei įtraukiojo ugdymo plėtojimas situacijai nesikeičiant galimai prisidės prie didesnio pedagogų trūkumo. Kadangi dauguma pokyčių numatoma 2023 ir vėlesniais metais, reikalingas išankstinis pasiruošimas jau dabar stiprinant šių pedagogų pritraukimą ir išlaikymą.

Pedagogų pasiūlos aspektai

- Pedagogų pasiūlą sunku užtikrinti iš dalies dėl to, kad tik nedidelė dalis pedagoginių studijų studentų studijas baigia ir įsidarbina ugdymo įstaigose. Kaip parodė atlikta analizė, kiti pasiūlos šaltiniai sudaro didesnę dalį nei studijas baigę ir per 2 metus po baigimo įsidarbinantys absolventai. Taigi svarbus uždavinys yra užtikrinti, kad didesnė dalis pedagogikos studijų absolventų iš tiesų pasirinktų pedagogo profesiją ir po studijų įsidarbintų ugdymo įstaigose;
- Vertinant santykį tarp dabar studijuojančių asmenų ir prognozuojamos pasiūlos, maža santykinė pasiūla pasižymi specializacijos, kur studijuojančių asmenų skaičius gan didelis - kūno kultūros mokytojai, pradinio ugdymo mokytojai, ikimokyklinio ugdymo auklėtojai. Tarp mažesniu studentų skaičiumi pasižyminčių specializacijų mažiausia santykinė pasiūla išsiskiria IT, Matematikos, Užsienio kalbos (kitos, ne anglų) mokytojai.
- Pastaraisiais metais didėjantis ir nuosekliai planuojamas didinti pedagogų darbo atlygis gali padėti pritraukti daugiau absolventų į ugdymo įstaigas, o pedagogikos studijų studentams mokamos stipendijos pritraukti daugiau studijuojančių. Tiesa, kaip pažymėjo atliktos apklausos ir interviu respondentai, finansinės paskatos, nors ir turi įtakos pedagogų pasiūlai, tačiau vien jos yra gan ribotos, o pradėtų mokėti stipendijų efektas galimam įsidarbinimui nėra vienareikšmiškas ir ateityje derėtų atlikti analizę, kokį poveikį ši priemonė turėjo;
- COVID19 sukeltas ekonomikos nuosmukis, didelis nedarbas ir kitos darbo rinkos problemos, jei toliau tęsis, gali turėti nevienareikšmišką poveikį – dėl pedagogo darbo vietos saugumo (didesnio nei privačiame sektoriuje), gali padidėti į mokyklas ateinančiųjų dirbti dalis. Iš kitos pusės, apklausos ir interviu respondentai pažymėjo, kad vyresni pedagogai dėl susidariusios darbo nuotoliniu būdu įtampos, sparčiau paliks darbo vietas nei iki šiol.

Prognozuojamo pedagogų trūkumo aspektai

- Maža studijas baigiančių absolventų pasiūla, didelė paklausa susidaranti dėl pedagogų pasitraukimo į pensiją ir pasitraukimo dėl kitų priežasčių sudaro situaciją, kai susiduriama su nemenku pedagogų trūkumu. Kaip parodė visi trys analizuoti modelio scenarijai, per artimiausią laikotarpį bus susiduriama su pedagogų trūkumu beveik visose specializacijose;

- Didžiausias santykinis suminis trūkumas per 4 metų prognozės laikotarpį lyginant su 2020-2021 m.m dirbančių pedagogų skaičiumi pagal „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijų numatomas tiksliųjų, gamtos mokslų (chemijos, fizikos, matematikos, biologijos) specializacijų mokytojams. Tuo tarpu didžiausias nominalus suminis trūkumas numatomas ikimokyklinio ugdymo auklėtojų specializacijoje, tačiau vertinant santykį su šiuo metu dirbančiais šios specializacijos pedagogais, jis yra vienas mažesnių.
- Svarbu toliau stiprinti pedagogų ir pagalbos mokiniui specialistų pritraukimą į mokyklas. Stipendijų mokėjimas pedagogikos studentams gali turėti teigiamą poveikį mokytojų pasiūlai, tačiau šios priemonės veiksmingumas nėra aiškus tol, kol šie studentai nebaigs studijų. Kitos svarstytinios pritraukimo į mokyklas priemonės galėtų būti susijusios su išankstinio sutarimo mokyti dalykus, kuriems trūksta pedagogų arba dirbti vietovėse, kur darbo vietos sunkiai užpildomos sudarymu.
- Siekiant pritrauktus ar jau dirbančius pedagogus išlaikyti darbo vietose, svarbu stiprinti išlaikymo priemones, kurios be profesinio tobulėjimo, darbo sąlygų gerinimo gali apimti ir papildomas finansines paskatas kaip darbo užmokesčio priedą numatytam laikotarpiui, kuris laikui pasibaigus galėtų augti. Svarstant naujas priemones rekomenduotina atlikti galimo poveikio vertinimą, jas įgyvendinant – stebėti progresą, o pasibaigus – įvertinti jų poveikį.

Tyrimo dalyvių dažniausiai minėti veiksniai, kurie turės poveikį pedagogų pasiūlai bei paklausai

- Diegiami įtraukiojo ugdymo principai. Tyrimo dalyviai pabrėžia, kad įtraukusis švietimas liečia ne vien negalią turinčių vaikų ugdymą, bet ir socialinio, kalbinio, kultūrinio faktoriaus vertinimą švietime. Dėmesys individualiems vaikų poreikiams lems didesnę paklausą pedagogams, didės pagalbos mokiniui specialistų poreikis;
- Tyrimo dalyviai teigia, kad pedagogų pasiūlos trūkumą gali sušvelninti pedagogų kvalifikacijos išplėtimas. Svarbu investuoti į dirbančių pedagogų augimą ir sudaryti galimybes įgyti kvalifikaciją kitoje ar giminiškoje ugdymo srityje. Keletą dalykų mokyti galintys mokytojai sumažintų pedagogų pasiūlos trūkumą, taip pat padėtų to norintiems pedagogams išplėsti darbo krūvį, užsidirbti daugiau ar dirbti mažiau mokyklų;
- Nuotolinis ugdymas sukėlė nemažai sunkumų pedagogams. Dalis pedagogų dėl nuotolinio darbo susidūrė su sunkumais dėl tokiam darbui reikalingų įgūdžių ir gebėjimų trūkumo, neturimų skaitmeninio darbo priemonių. Tai lėmė dalies (ypač vyresnio amžiaus) pedagogų pasitraukimą.
- Tyrimo dalyviai taip pat pastebi, kad nuotolinio darbo įvedimas atvėrė ir naujų galimybių išnaudoti skaitmeninio ugdymo teikiamas galimybes. Pažymima, kad ateityje reikėtų pasinaudoti naujai įgytais ar pagilintais skaitmeniniais įgūdžiais, o grįžti vien tik prie kontaktinio mokymo būtų netikslinga. Pedagogų trūkumą regionuose iš dalies spręsti padėtų nuotolinis ugdymas, į mokymą įtraukiant kitur dirbančius pedagogus, tačiau tam būtinas švietimo politikos formuotojų indėlis.

Duomenų kokybės ir kiti analizės aspektai

- Norint parengti kuo tikslesnį prognozavimo modelį reikalingi prieinami kokybiški pedagogų ir studijuojančiųjų duomenys. Perėjus prie mokytojų etatinio apmokėjimo sistemos būtų reikalinga pedagogus prognozuoti pagal užimamus etatus, tačiau dėl detalesnių duomenų trūkumo tai padaryti nėra įmanoma. Pagrindinis Pedagogų registro renkamų duomenų trūkumas – pedagogų pareigybės nėra vienareikšmiškai siejamos su ugdomaisiais dalykais, o dalykai su kitomis nei kontaktinėmis valandomis;
- Kiti modelio rengimo metu pastebėti trūkumai susiję su studijuojančių duomenimis – pertvarkius mokytojų rengimo sistemą daugelis būsimų pedagogų studijuoja tokiose studijų programose kaip mokomojo dalyko pedagogika, dalyko pedagogika. Registre nėra prieinama informacija, kokių specializacijų pedagogai yra ruošiami.
- Taip pat galima pažymėti, jog šiuo metu nėra patikimų ir sistemiškai renkamų dabartinio mokytojų trūkumo duomenų, kurį galima būtų panaudoti sudarant prognozę. Minėti trūkumai apsunkina prognostinio modelio skaičiavimus, todėl rekomenduojama siekti, jog registre atsirastų kuo detalesni duomenys, ateityje leisiantys pilniau vertinti pedagogų skaičių.
- Lietuvoje nėra atliekamos prieinamos populiacijos prognozės, tad siekiant vertinti mokinių skaičių (konkrečiai – ikimokyklinio ugdymo), naudojamos Eurostat bazinio scenarijaus prognozės.
- Siekiant priimti sprendimus susijusius su ilgalaikiu studijų ar kitų švietimo politikos klausimų planavimu, reikėtų atsižvelgti į ilgesnį nei 4 metų laikotarpį.

1 Priedas. Specializacijų sąrašas

Specializacija (atnaujintas modelis)	Specializacija (pirminis modelis)	Komentaras
Biologijos mokytojas	Biologijos mokytojas	
Chemijos mokytojas	Chemijos mokytojas	
Dailės mokytojas	Dailės mokytojas	
Dorinio ugdymo mokytojas	Dorinio ugdymo mokytojas	
Ekonomikos mokytojas	Ekonomikos mokytojas	
Fizikos mokytojas	Fizikos mokytojas	
Gamtos mokslų mokytojas	Gamta ir žmogus mokytojas	Pirminiame modelyje įtraukti mokytojai, kurie moko dalyko „Gamta ir žmogus“ (5-6 kl.). Atnaujintame modelyje papildomai įtraukiami mokytojai, mokantys dalyko „Gamtos mokslai“ (7-8 kl.)
Geografijos mokytojas	Geografijos mokytojas	
Gimtosios kalbos (kita) mokytojas	Gimtosios kalbos (kita) mokytojas	
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas	Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas	
Istorijos mokytojas	Istorijos mokytojas	
IT mokytojas	IT mokytojas	
Kūno kultūros mokytojas	Kūno kultūros mokytojas	
Lietuvių kalbos mokytojas	Lietuvių kalbos mokytojas	
Matematikos mokytojas	Matematikos mokytojas	
Muzikos mokytojas	Muzikos mokytojas	
Pasirenkamojo dalyko mokytojas	Pasirenkamojo dalyko mokytojas	Atnaujintame modelyje atsakyta šios specializacijos dėl: 1) įtraukiami skirtingi ugdomieji dalykai, kuriems pasiūlos sudarymas yra itin sudėtingas 2) tai nėra prioritetinga specializacija, sudaranti didelę dalį pedagogų
Pilietiškumo pagrindų mokytojas	Pilietiškumo pagrindų mokytojas	
Pradinio ugdymo mokytojas	Pradinio ugdymo mokytojas	
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas	Priešmokyklinio ugdymo pedagogas	
Psichologas	Psichologas	
Socialinis pedagogas	Socialinis pedagogas	
Technologijų mokytojas	Technologijų mokytojas	
Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	Užsienio kalbos (anglų) mokytojas	
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	
Žmogaus saugos mokytojas	Žmogaus saugos mokytojas	
Specialiųjų dalykų mokytojas	-	Pirminiame modelyje ir šioje apžvalgoje rezultatai nepublikuoti dėl per mažos imties
Specialusis pedagogas	-	Įtraukti logopedai, pirminiame modelyje tai laikyta atskira specializacija (rezultatai nepublikuoti)

2 Priedas. Scenarijų prielaidos

lentelė 8. Pateikiamos pagrindinės modelio elementų prielaidos pagal scenarijų

Modelio elementas	Prielaidos		
	Scenarijus „Pokyčiai paskatinti atsigavimo“	Scenarijus „Stabtelėjimas su naujomis galimybėmis“	Scenarijus „Viskas kaip ir iki šiol“
Pedagogų krūvis	Vidutinis etatas / valandos tenkančios pedagogui pagal specializaciją tokios pačios kaip 2020-2021 m. m.	Vidutinis etatas / valandos tenkančios pedagogui pagal specializaciją tokios pačios kaip 2020-2021 m. m.	Vidutinis etatas / valandos tenkančios pedagogui pagal specializaciją tokios pačios kaip 2020-2021 m. m.
Mokinių skaičiaus prognozė	<p>Priešmokyklinio ugdymo programos ilginimas:</p> <p>2021/22 ir 2022/23 ateis tokia pati dalis vaikų kaip ir 2020/21, sekančiais metais vaikų dalis augs 1 proc. (2023/24) ir 2 proc. (2024/25)</p> <p>Ikimokyklinio ugdymo visuotinumai:</p> <p>2021/22 ir 2022/23 ateis tokia pati dalis vaikų kaip ir 2020/21, sekančiais metais vaikų dalis augs 1 proc. (2023/24) ir 2 proc. (2024/25)</p> <p>Didėja mokinių įtrauktis: pagalbos mokiniui (psichologų, spec. pedagogų ir soc. pedagogų) ir mokinių santykis kasmet nuo 2021/22 m. m. auga po 1 proc.</p>	(kaip ir „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus atveju“)	Bazinė mokinių ir klasių skaičiaus prognozė vadovaujantis gyventojų skaičiaus pagal amžių statistika, mokinių perėjimo tarp klasių ir skirtingų mokyklų duomenimis per paskutinius 5 metus. Perėjimo duomenims naudojamas didėjantys svoriai ir slenkantis vidurkis.
Pakeitimo paklausa: Išėjimas iš darbo į senatvės pensiją	(kaip ir „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus atveju“)	Tarp pensinio amžiaus pedagogų iš darbo pirmus du prognozės metus pasitrauks tokia pati dalis kaip 2020/2021 m., likusiais 2 – tiek, kiek vidutiniškai nuo 2012/2013 (pagal amžių)	Kasmet į pensiją išeina tokia pati dalis pensinio amžiaus pedagogų, kokia išeidavo vidutiniškai per paskutinius 9 metus, skaičiuojant pagal pedagogų amžių.
Pakeitimo paklausa: išėjimas	(kaip ir „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus atveju“)	Pirmus du metus pagal amžių išeis mažiausia pedagogų dalis, stebėta nuo 2015-2016 m. (kitus	Kasmet iš mokyklos išeina dalis pedagogų dėl kitų nei senatvės pensija ar mirtis

iš darbo dėl kt. priežasčių		du metus – tiek kiek vidutiniškai iki šiol)	priežasčių. Apytiksliai įvertinta tokių pedagogų dalis kasmet galėtų siekti 6% (priklausomai nuo specializacijos).
Pakeitimo paklausa: išėjimas iš darbo dėl mirties	(kaip ir „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus atveju“)	(kaip ir „Viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus atveju“)	Kasmet iš mokyklos pasitraukia maža dalis pedagogų dėl mirties. Apytiksliai įvertinta tokių pedagogų dalis kasmet galėtų siekti 0,1% (priklausomai nuo specializacijos)
Švietimo pasiūla	Įstojusiu į pedagogines studijas 2020-2021 m.m. studentų baigimo ir įsidarbinimo koeficientui yra taikoma maksimali 9 metų laiko eilutės reikšmė, taip pat maksimali reikšmė pritaikoma ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams. Likusioms specializacijoms pritaikomas didesnis nei „viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus koeficientas, didinamas tiek, kiek proc. skiriasi minimali ir maksimali koeficientų reikšmės laiko eilutėje.	Įstojusiu į pedagogines studijas 2020-2021 m.m. studentų baigimo ir įsidarbinimo koeficientui yra taikoma maksimali 9 metų laiko eilutės reikšmė, taip pat maksimali reikšmė pritaikoma ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams. Likusioms specializacijoms pritaikomas didesnis nei „viskas kaip ir iki šiol“ scenarijaus koeficientas, didinamas tiek, kiek proc. skiriasi minimali ir maksimali koeficientų reikšmės laiko eilutėje.	Kasmet į ugdymo įstaigas įsidarbina tokia pat dalis pedagogų, kokia vidutiniškai kiekvienais metais įsidarbindavo per pastaruosius 9 metus, taikomi atskiri koeficientai pagal specializacijas, į skaičiavimus įtraukiami tik studijų baigimo metu ugdymo įstaigose nedirbę pedagogai. Atsižvelgiama tik į tuos studentus, kurie studijuoja tuo metu, kai atliekama ši analizė.
Kiti pasiūlos šaltiniai	Neaktyvių pedagogų prognozuojamas skaičius didinamas 10 proc. lyginant su scenarijaus „Viskas kaip ir iki šiol reikšmėmis“. Kitų pedagogų prognozuojamos reikšmės apskaičiuojamos kaip ir scenarijuje „Viskas kaip ir iki šiol“.	Neaktyvių pedagogų prognozuojamas skaičius didinamas 10 proc. lyginant su scenarijaus „Viskas kaip ir iki šiol reikšmėmis“. Kitų pedagogų prognozuojamos reikšmės apskaičiuojamos kaip ir scenarijuje „Viskas kaip ir iki šiol“.	Neaktyvių ir kitų pedagogų pasiūla įvertinama pagal paskutinių 5 metų laiko eilutę, kiek tokių pedagogų vidutiniškai įsidarbindavo ugdymo įstaigose. Naudojamas 5 slenkantis vidurkis

3 Priedas. Internetinės apklausos klausimynas

Klausimyno įvadas

Apie scenarijų rengimą

Kodėl scenarijai? Scenarijų pagalba siekiama geriau suprasti galimus veiksmus ir jų potencialias pasekmes pedagogų pasiūlai ir paklausai per ateinančius 4 metus, taip sudarant pagrindą reikalingų veiksmų identifikavimui.

Kas yra scenarijus? Scenarijai – ateities vaizdai, padedantys tyrinėti skirtingų trajektorijų potencialias pasekmes, tai nėra tikslus ateities numatymas ar prognozavimas. Scenarijai padeda iš anksto geriau identifikuoti veiksmus, kuriuos atliekant būtų galima maksimizuoti pozityvų poveikį ar neutralizuoti neigiamas jų sukeltas pasekmes. Scenarijai gali būti naudojami siekiant suprasti alternatyvas ir šitaip pagerinti planavimą, strateginius viešosios politikos sprendimus ir investicijas.

Pirmausia, pedagogų pasiūlos ir paklausos scenarijų sudarymui identifikavome tris pagrindines sritis, turinčias poveikį pedagogų pasiūlai ir paklausai iki 2025 m. Toliau trumpai aprašytos kiekviena iš sričių.

Švietimo politika

Švietimo politika ir reguliavimas apima valdžios institucijų sprendimus pedagogų rengimo, profesinio tobulėjimo, ugdymo turinio ir kitose srityse. Sprendimai gali prisidėti prie pedagogų pasiūlos ir paklausos pokyčių. Pavyzdžiui: aukštesni reikalavimai pedagogų kvalifikacijai (išsilavinimui); ankstesnis ar ilgesnis priešmokyklinis ugdymas.

COVID-19 pandemija

2020 metais prasidėjusi ir toliau besitęsianti COVID19 pandemija paveikė daugelį skirtingų švietimo sistemos aspektų. Pavyzdžiui: nuotolinis mokymas; skaitmeniniai pedagogų įgūdžiai; naujų metodų taikymas – tik dalis veiksmų.

Demografinė, socioekonominė aplinka

Su ekonomine, demografinė aplinka susiję veiksniai gali turėti poveikį pedagogų pasiūlai ir paklausai. Pavyzdžiui: išliekantis aukštasis nedarbo lygis; toliau stebima auganti imigracija.

Toliau prašome įvardinti po 1-3 **veiksnius**, kurie, Jūsų manymu, turės poveikį pedagogų paklausai ir pasiūlai iki 2025 metų pagal pristatytas 3 sritis. Taip pat prašome įvardinti kiekvieno veiksnio **neapibrėžtumą** (kiek aiški veiksnio realizacijos tikimybė, jo pasekmės pedagogų pasiūlai ir paklausai) bei **svarbumą** (poveikį) pedagogų pasiūlai ir paklausai.

Pavyzdys. Švietimo politikos srities veiksnys - priešmokyklinio ugdymo programos prailginimas iki 2 metų. Jo neapibrėžtumai yra žemas, nes tai – LRV programos nuostata, o jo svarba – vidutinė, kadangi paveiks tik tam tikros (priešmokyklinio ugdymo) specializacijos pedagogus.

Klausimynas

Švietimo politika

Įvardinkite 1-3 su Švietimo politika susijusius veiksmus, kurie, Jūsų manymu, turės poveikį pedagogų paklausai ir pasiūlai iki 2025 metų.

Su Švietimo politika susijęs veiksnys (*atviras klausimas*)

Įvertinkite savo aprašyto su Švietimo politika susijusio veiksnio neapibrėžtumą bei svarbą:

- Neapibrėžtumas (žemas / vidutinis / aukštas)
- Svarba (žema / vidutinė / aukšta)

COVID-19 pandemija

Įvardinkite 1-3 su Covid-19 susijusius veiksnius, kurie, Jūsų manymu, turės poveikį pedagogų paklausai ir pasiūlai iki 2025 metų.

Su COVID-19 pandemija susijęs veiksnys (*atviras klausimas*)

Įvertinkite savo aprašyto su COVID-19 pandemija susijusio veiksnio neapibrėžtumą bei svarbą:

- Neapibrėžtumas (žemas / vidutinis / aukštas)
- Svarba (žema / vidutinė / aukšta)

Demografinė, socioekonominė aplinka

Įvardinkite 1-3 su demografinė ir socioekonominė aplinka susijusius veiksnius, kurie, Jūsų manymu, turės poveikį pedagogų paklausai ir pasiūlai iki 2025 metų.

Su demografinė ir socioekonominė aplinka susijęs veiksnys (*atviras klausimas*)

Įvertinkite savo aprašyto su demografinė ir socioekonominė aplinka susijusio veiksnio neapibrėžtumą bei svarbą:

- Neapibrėžtumas (žemas / vidutinis / aukštas)
- Svarba (žema / vidutinė / aukšta)

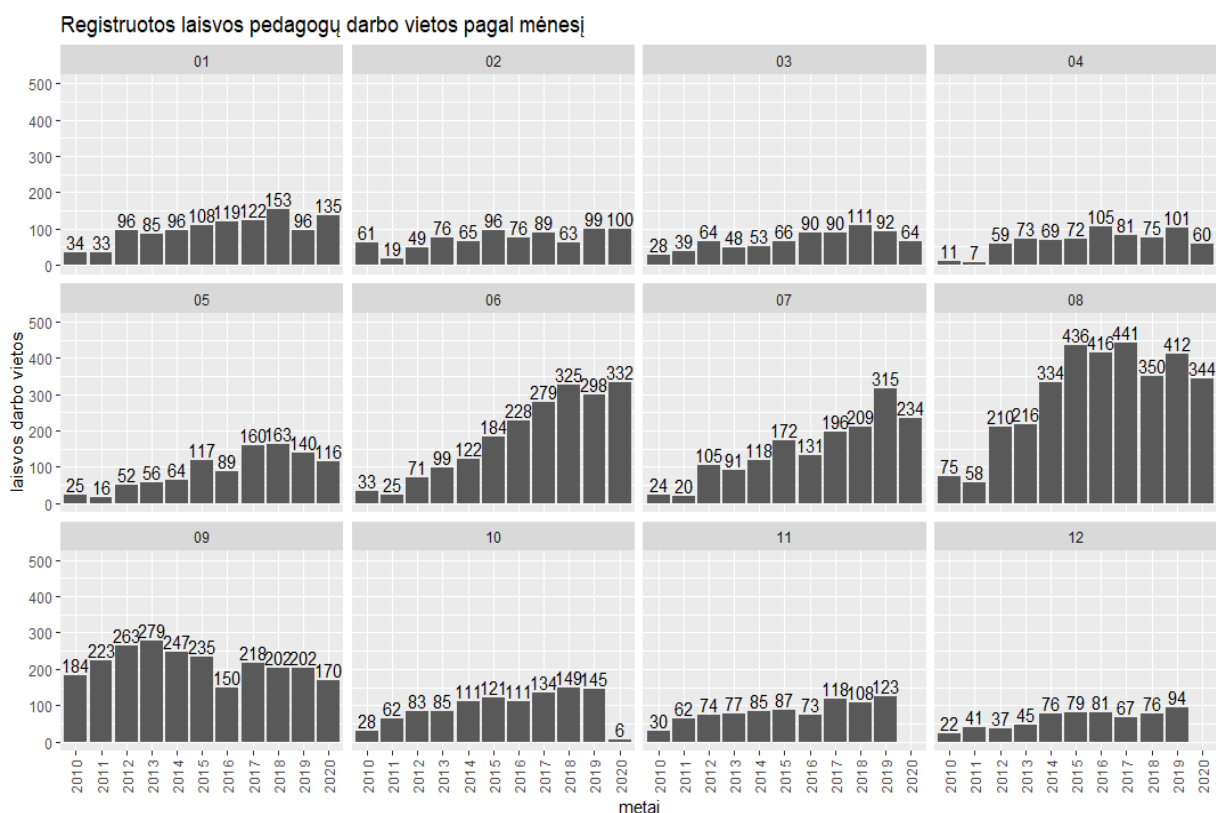
4 Priedas. Laisvų darbo vietų analizė

Vertinant pedagogų poreikį tikėtina, kad ataskaitiniu laikotarpiu skirtingu mastu susiduriama su vienokiu ar kitokiu pedagogų trūkumu, kuris netolygiai pasireiškia tiek specializacijų, tiek savivaldybių atveju. Norint tiksliau įvertinti pedagogų poreikį, šį trūkumą derėtų pabandyti įvertinti ir įtraukti į modelį. Tiesa, reikia pažymėti, kad tai nėra paprasta padaryti dėl prieinamų duomenų kokybės – iki šiol tokia informacija nėra reguliariai ir sistemingai, centralizuotai renkama. Vienas iš prieinamų duomenų šaltinių yra Užimtumo tarnybos skelbiami duomenys apie laisvas darbo vietas. Šie duomenys taip pat ne itin tiksliai atspindi realią situaciją – ne visos ugdymo įstaigos registruoja laisvas darbo vietas Užimtumo tarnyboje. Visgi, turint omenyje šiuos duomenų ribotumus, šiame skyrelyje apžvelgiamas registruotų laisvų pedagogų darbo vietų skaičius.

Į laisvų darbo vietų apžvalgą įtraukiamos 2010 – 2020 metais Užimtumo tarnyboje registruotos laisvos darbo vietos pagal Lietuvos profesijų klasifikatorių (LPK), atsirenkant skelbimus, kuriuose ieškomi pradinio, pagrindinio, vidurinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytojai (233 ir 234 LPK grupės). Svarstant šio elemento įtraukimą į modelį, reiktų įsivertinti, kokį rodiklį pasirinkti, kad jis kiek galima tiksliau atspindėtų situaciją. Vienas iš galimų kelių yra pasirinkti laisvų darbo vietų skaičių tą mėnesį, kai fiksuojamas didžiausias pedagogų poreikis.

Pateiktame grafike matoma (pav. 13), jog daugiausiai laisvų darbo vietų nuo 2010 m. buvo registruojama prieš mokslo metų pradžią rugpjūčio mėn., taip pat nemažai registruojama birželio ir rugsėjo mėnesiais. Todėl vienas iš variantų būtų nagrinėti būtent rugpjūčio mėn. duomenis. Dėl šios priežasties toliau pateikiama detalesnė rugpjūčio mėn. duomenų apžvalga pagal keletą pųjų – savivaldybę bei specializaciją.

pav. 13 Registruotos laisvos darbo vietos pedagogams pagal mėnesį (2010-2020 m.)



Laisvos darbo vietos pagal savivaldybę

Toliau pateikiama 20 savivaldybių, kuriose 2020 m. rugpjūčio mėn. registruota daugiausiai laisvų darbo vietų (lentelė 9). Matoma, kad skirtingose savivaldybėse laisvų darbo vietų registruojama gana skirtingai. Visgi aiški tendencija, kad daugiausiai nominaliai tokių vietų registruojama didmiesčių

savivaldybėse - Klaipėdos miesto, Vilniaus miesto, Šiaulių miesto, Kauno miesto (2020 m. čia registruota mažiau laisvų darbo vietų). Tarp didžiųjų miestų savivaldybių įsiterpia ir mažesnė Kretingos savivaldybė, taip pat atkreiptinas dėmesys į Šalčininkų ir Mažeikių rajonų savivaldybes, kuriose ankstesniais metais registruota nemažai laisvų darbo vietų.

lentelė 9 Registruotos laisvos darbo vietos pedagogams rugpjūčio mėn. duomenimis pagal savivaldybę ir metus (20 savivaldybių)

Savivaldybė	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Klaipėdos miesto sav.	3	2	4	18	13	44	42	58	46	58	48
Vilniaus miesto sav.	13	5	19	15	39	36	45	45	45	52	30
Šiaulių miesto sav.	2	3	24	19	17	23	29	39	23	35	22
Kretingos rajono sav.	7		6	4	5	4	16	16	7	16	18
Vilniaus rajono sav.	2		7		5	14	7	14	17	14	18
Telšių rajono sav.			4	4	9	7	8	2	3	6	18
Kauno miesto sav.	1	5	10	21	25	25	45	17	24	23	15
Klaipėdos rajono sav.	3		10	11	5	14	11	9	7	18	14
Kauno rajono sav.		1	1	7		9	4	6	4	9	14
Šiaulių rajono sav.		2	5	3	7	10	12	14	10	19	11
Trakų rajono sav.	1	1	1	3	2	1	3	6	4	3	8
Mažeikių rajono sav.	3			3	13	40	24	9	13	14	7
Jonavos rajono sav.		2	14	10	9	12	11	7	5	13	7
Elektrėnų sav.				2	2	3	3	4	4	7	7
Marijampolės sav.		3	3	8	9	8	1	1	5	2	7
Šalčininkų rajono sav.	3	2	6	6	14	20	10	21	25	8	6
Panevėžio miesto sav.	3	9	6	5	7	9	5	12	4	5	6
Joniškio rajono sav.	2		4	1	3	8	4	4	5	2	6
Radviliškio rajono sav.	2	1	6	8	9	12	13	9	16	7	5
Raseinių rajono sav.			9	2	3	3		7	4	7	5

Norint įsitikinti, kad nagrinėjant tik rugpjūčio mėn. duomenis per daug neiškreipiama bendra situacija, apžvelgiama laisvų vietų statistika pagal savivaldybes nagrinėjant visų metų laikotarpį (lentelė 10). Matoma, kad situacija, lyginant su rugpjūčio mėn. duomenimis neženkliai skiriasi. Visgi išlieka tendencija, jog daugiausiai pedagogų ieškoma didžiųjų miestų savivaldybėse, čia pirmauja Vilniaus miestas, toliau rikiuojasi Klaipėdos miestas, Šiaulių ir Kauno miestai, panašūs lyderiai buvo ir skaičiuojant tik rugpjūčio mėn. duomenis.

lentelė 10 Registruotos laisvos darbo vietos pedagogams viso metų laikotarpio duomenimis pagal savivaldybę ir metus (20 savivaldybių)

Savivaldybė	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vilniaus miesto sav.	56	51	147	99	182	222	232	310	404	453	247
Klaipėdos miesto sav.	23	35	53	74	112	247	247	305	318	334	210
Šiaulių miesto sav.	23	27	100	103	93	121	103	175	166	168	138
Kauno miesto sav.	4	46	67	132	138	163	184	143	162	151	121
Vilniaus rajono sav.	8	8	30	25	23	79	18	46	74	107	64
Klaipėdos rajono sav.	8	8	29	31	27	50	35	61	49	49	54
Trakų rajono sav.	6	7	13	13	11	7	12	30	23	32	53
Kretingos rajono sav.	20	9	26	14	19	18	29	47	38	62	49
Telšių rajono sav.	15	18	17	18	29	23	28	23	14	14	46
Kauno rajono sav.	2	5	15	17	17	19	16	28	25	40	44
Šiaulių rajono sav.	7	10	12	11	21	24	27	46	44	47	43
Mažeikių rajono sav.	13	13	13	20	40	81	59	54	51	64	36
Plungės rajono sav.	12	17	19	39	27	20	28	36	20	26	25
Panevėžio miesto sav.	33	44	72	51	41	32	32	35	29	22	24
Jonavos rajono sav.	8	10	36	35	32	45	56	34	34	38	22
Elektrėnų sav.	6	5	4	9	10	6	17	12	16	22	22
Šalčininkų rajono sav.	32	21	35	22	27	51	43	79	78	53	21
Radviliškio rajono sav.	7	13	23	25	28	29	35	36	37	24	19
Prienų rajono sav.	5	7	7	14	19	19	7	4	17	8	18
Kėdainių rajono sav.	15	14	19	15	18	13	21	17	17	26	17

Laisvos darbo vietos pagal specializacijas

Nagrinėjant rugpjūčio mėn. duomenis (lentelė 11), išryškėja tendencijos, kad labiausiai yra ieškoma pradinio ugdymo pedagogų, taip pat ikimokyklinio ugdymo auklėtojų, tarp mokomųjų dalykų daugiausiai laisvų vietų registruojama anglų, taip pat lietuvių kalbos mokytojams, kiek mažiau matematikos mokytojams. Galima pastebėti, kad ankstesniais metais buvo registruojama daug laisvų darbo vietų muzikos pedagogams.

lentelė 11. Registruotos laisvos darbo vietos pedagogams rugpjūčio mėn. duomenimis pagal specializaciją ir metus. (20 populiariausių specializacijų).

Specializacija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pradinio ugdymo mokytojas	8	6	24	17	37	50	51	63	47	43	44
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas			4	7	8	17	19	12	11	26	36
Anglų kalbos mokytojas	18	8	15	20	28	30	32	28	33	43	31
Lietuvių kalbos mokytojas	6	2	15	7	15	22	26	27	22	28	19
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas					17	15	26	33	18	31	17
Matematikos mokytojas	2	2	12	12	19	13	20	17	14	10	17
Muzikos mokytojas	2	3	13	16	21	42	38	30	25	22	15
Specialusis pedagogas		7	2	3	13	16	7	15	17	22	13
Geografijos mokytojas	2	2	5	9	12	15	9	9	8	2	11
Biologijos mokytojas	2	2	16	9	7	9	9	9	8	8	10
Socialinis pedagogas	4	4	13	7	11	10	11	22	13	17	9
Užsienio kalbos (kita, ne anglų) mokytojas	2	1	10	2	8	10	6	7	5	14	9
Neformaliojo švietimo mokytojas		1	3	4	2	2	5	13	5	12	9
Chemijos mokytojas	2	1	7	11	13	13	13	5	4	7	8

Kūno kultūros mokytojas			5	5	3	12	6	7	12	12	6
Technologijos mokytojas			6	4	6	6	4	4	8	8	6
Dailės mokytojas	4	1	6	4	10	14	5	10	5	9	5
Istorijos mokytojas		3	6	13	10	18	11	13	9	7	5
Choreografijos mokytojas	1	1	6	6	8	9	9	6	10	4	4

Nagrinėjant viso metų laikotarpio duomenis (lentelė 12), tendencijos pernelyg nesikeičia ir daugiausiai laisvų darbo vietų registruojama toms pačioms specializacijoms – ikimokyklinio ugdymo auklėtojams, pradinio ugdymo mokytojams, anglų kalbos mokytojams. Matome, kad pagal visų metų laikotarpio duomenis daugiau ieškoma specialiųjų ir socialinių pedagogų.

lentelė 12 Registruotos laisvos darbo vietos pedagogams viso metų laikotarpio duomenimis pagal specializaciją ir metus. (20 populiariausių specializacijų).

Specializacija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojas			6	26	47	79	88	133	152	218	177
Pradinio ugdymo mokytojas	64	89	160	200	207	237	251	303	245	245	172
Anglų kalbos mokytojas	78	86	131	117	121	119	132	121	160	200	111
Specialusis pedagogas	9	21	30	27	54	77	73	87	97	162	105
Socialinis pedagogas	35	40	78	89	81	78	79	134	128	135	87
Priešmokyklinio ugdymo pedagogas					59	96	89	136	100	145	85
Lietuvių kalbos mokytojas	31	46	74	77	92	83	86	129	111	105	79
Matematikos mokytojas	14	31	73	57	69	65	66	80	69	71	71
Auklėtojas	1	4	5	5	16	24	36	29	59	78	62
Muzikos mokytojas	20	31	99	62	79	131	114	109	105	87	54
Rusų kalbos mokytojas	9	8	28	24	24	37	21	35	30	46	42
Neformaliojo švietimo mokytojas {meninis ugdymas}	2	10	11	28	18	26	63	53	33	46	40
Chemijos mokytojas	11	20	38	28	40	43	41	27	19	27	36
Istorijos mokytojas	13	21	34	35	47	36	27	46	42	36	31
Informacinių technologijų mokytojas	19	13	16	25	18	34	35	38	37	30	31
Geografijos mokytojas	13	20	30	42	38	47	44	35	39	29	31
Biologijos mokytojas	7	13	32	33	29	28	32	34	39	34	27
Dailės mokytojas	15	16	40	28	42	57	30	41	33	34	24
Kūno kultūros mokytojas	9	12	22	38	26	27	28	26	39	38	22
Fizikos ir astronomijos mokytojas	4	6	17	18	13	20	24	12	21	18	21

Apibendrinant, žvalgomoji laisvų darbo vietų analizė parodė, jog daugiausiai laisvų darbo vietų registruojama rugpjūčio mėn. ir nagrinėjant būtent šio mėnesio statistiką, atsiskleidžia panašios tendencijos, kaip ir nagrinėjant visų metų laikotarpį, išskyrus kelis atvejus. Taigi, svarstant apie šio elemento įtraukimą į modelį, vienas iš tinkamiausių variantų yra remtis rugpjūčio mėn. duomenimis, neužmirštant šių duomenų ribotumą (nepilni duomenys, registruojamos nevisos laisvos darbo vietos).



Kuriame pamatus įžvalgiems viešosios politikos sprendimams